

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΜΟΥΣΙΚΟΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕΤΑ ΤΕΜΑΧΙΩΝ ΦΩΝΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚῃ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΙΚῃ ΠΑΡΑΣΗΜΑΝΤΙΚῃ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ

ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ἙΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΞΕΝΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ Γ. Δ. ΠΑΧΤΙΚΟΣ

Η ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ ΤΗΣ "ΜΟΥΣΙΚΗΣ,"

Διὰ τοῦ παρόντος τεύχους συμπληροῦται, χάριτι θεῆς, ἡ ἐξάμηνος τῆς «Μουσικῆς» σταδιοδρομία. Ὅταν ἐσκέφθημεν τὸ πρῶτον διὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς μετὰ τινος δισταγμοῦ ἐβραίνομεν ἐπὶ τὸ ἔργον, ἀλλ' ὁ δισταγμὸς ἡμῶν οὕτως ἀπεδείχθη μάταιος ἀπὸ τοῦ Α' ἔτι τεύχους, καθόσον τοῦτο ἐξαντληθέν, ἐπέβαλεν ἤδη ἡμᾶς εἰς τὴν φροντίδα τῆς ἀνατυπώσεως. Τὰ πράγματα ἄρα ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ ὑπαρξίς καταλλήλου μουσικοῦ Περιοδικοῦ ἦτο ἀπαραίτητος καὶ λίαν ἀναγκαία. Τοσοῦτον μάλιστα ἀναγκαία, ὥστε εἰλικρινῶς διαβεβαιοῦμεν, ὅτι καθ' ἕκαστον μῆνα τὸ ἐν τρίτον σχεδὸν τῆς ἐπικαίρου ὕλης τοῦ Περιοδικοῦ ἔλλειπει χώρου ἀποκλείεται, στεροῦν οὕτω ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ νὰ παρακολουθήσωμεν εὐρύτερον τὴν περὶ ἡμᾶς μουσικὴν κίνησιν. Διὰ τίνων δὲ ὕλικῶν μέσων καὶ θυσιῶν ὁ καλλιτεχνικὸς οὗτος χῶρος δύναται νὰ εὐρυνθῇ, περιττὸν θεωροῦμεν καὶ νὰ ὑποδείξωμεν, ὡς λίαν εὐνόητον. Διὸ παρακαλοῦμεν τοὺς ἡμετέρους συνδρομητάς, ὅπως ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ κύκλῳ διενεργήσῃ τὰ δέοντα πρὸς σύστασιν νέων συνδρομητῶν, ὧν ἡ αὐξήσις κατ' ἀνάγκην θὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἐπαύξησιν καὶ τῶν σελίδων τοῦ Περιοδικοῦ, οὕτως ὥστε τοῦτο διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς μουσικῆς προσπαθείας αὐτοῦ νὰ καταστῇ κοινὸν πάσης φιλομούσου ἑλληνικῆς ψυχῆς κτήμα καὶ σέμνωμα.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΙ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΕΚΔΟΤΟΥ "ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ,"

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Ν. ΜΑΛΤΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ (1803—1889)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ Ε' τεύχους).

Πᾶσαι αἱ ἐκκλησιαστικαὶ μουσικαὶ συνθέσεις τοῦ Αὐγερινοῦ ἐμουσουργήθησαν κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐτῶν 1860—1889, ἀλλ' ὅμως αἱ πλείσται αὐτῶν μετερροθυμίσθησαν ἐν Ταϊρανίῳ ἐνθα ἐπέστρεψε τῷ 1879. Ἐν τοῖς μετὰ τὸ 1880 γραφείοις ἔργοις ὁ Νικόλαος υἱοθέτησε τὸ ἐλεύθερον σύστημα, ἦτοι τὸν ἀσύμμετρον ὄρθμῶν φρονῶν, ὅτι οὕτως ἀποδίδεται ἀκριβέστερον καὶ ἐκφραστικώτερον τὸ ἱερὸν κείμενον. Τὸ τελευταῖον τοῦ Αὐγερινοῦ μουσούργημα εἶναι «Ἡ παννυχὶς τῶν τεθνεώτων», ὅπερ ἀπεπεράτωσε τὴν τρίτην ἐβδομάδα πρὸ τοῦ θανάτου, καταλαβόντος αὐτὸν ἐν ἡλικίᾳ 86 ἐτῶν, ἀπολαύοντα εἰσὲτι ἀνθηρῶς ὑγείας καὶ δυνάμεως τῇ 26 Μαΐου 1889 ἐν Ταϊρανίῳ. Τὸ κένειον τοῦτο

μουσούργημα τοῦ Νικολάου Αὐγερινοῦ ἐξετελέσθη τὸ πρῶτον κατὰ τὴν ταφὴν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ψαλτῶν τῆς ἐν Ταϊρανίῳ ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, πρὸς χορῶν τῆς ὁποίας ἦσαν ὀρισμένοι πᾶσαι αἱ ἱεραὶ αὐτοῦ μουσικαὶ συνθέσεις.

Ὅτι ὁ ἀείμνητος Αὐγερινὸς ἐξετιμᾶτο δεόντως καὶ ἐπὶ τῶν ξένων καταδεικνύει τὸ γεγονός, ὅτι ὁ διάσημος τῆς Ρωσσίας μουσουργὸς Πέτρος Τσαϊκόφσκις ἐν ἔτει 1885, λίαν τότε ἀπησχλημένος εἰς τὴν μελοποίησιν τῶν λειτουργικῶν τετραφώνων ψαλμῶν ἐπὶ τῇ βίᾳ ἐλληνικῶν τοῦ Κιέβου ἤχων, δὲν ὤκησε νὰ ἐπισκεφθῇ αὐτὸν ἐν Ταϊρανίῳ καὶ μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν ν' ἀφιερῶσιν εἰς μελέτην τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τοῦ σεβασμίου γέρον-

τος. Ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ Τσαϊκόφσκη ἔτι ὁ Σινωρί, ὁ μέγας μαθητὴς τοῦ ἀθανάτου Παγανίνη, γνωρίσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς, ὡς εἶπομεν, τὸν ἀοίδιμον μουσουργόν μας καὶ ἐκτιμήσας τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ δὲν ἐδίστασε νὰ ὀνομάσῃ τὸν εἰκον αὐτοῦ «*Le rendez-vous des plus grands artistes et musiciens de tous pays*». Καὶ τῷ ὄντι ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψει, ὅτι ὁ Ν. Αὐγερινὸς δὲν ἐδιδάχθη συστηματικῶς οὔτε τὰ στοιχεῖα τῆς ἁρμονίας, οὔτε τὴν περὶ φυγῆς (fuga) θεωρίαν, ὅτι ἐν γένει ἦτο ἀδαῆς τῶν διαφόρων τῆς μουσικῆς σχημάτων καὶ τύπων καὶ ὅτι ἐν πᾶσι κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μουσικῶν προτάσεων καὶ θεμάτων ἠκολούθει μόνον τὸ ἐνστικτον αὐτοῦ, ἐκπλήσσεται τῇ ἀληθείᾳ σκεπτόμενος, πῶς κατώρθωσεν ὁ μουσουργὸς οὗτος νὰ ὑπερπηδῆσῃ πάσας τὰς δυσχερείας, νὰ χειρίζεται πολυφωνικῶς μετὰ τόσης εὐκολίας τὰς φωνὰς καὶ διαυγείας ἐν τῷ ὀρθῷ, τοῦθ' ὅπερ καὶ αὐτοὶ οἱ τῆς παλαιᾶς ἱερᾶς μουσικῆς Ἴταλοὶ διδάσκαλοι ἠθέλον ζηλεύσῃ.

Ὁ Ν. Αὐγερινὸς κατέλιπε τρεῖς λειτουργίας, ἐξ ὧν ἡ πρώτη ἐν τόνῳ Δο μείζονος γένους κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, καὶ ἡ δευτέρα ἐν τόνῳ Μι ἐν ὄψει μείζονος γένους, ἐξόχως αὕτη ἑλληνικὴ, κατὰ τὸν καθαρότερον βυζαντινὸν ὀρθῶν, εἶναι ἐξόχως ὠραῖαι. Πρὸς τούτοις συνέθηκε πολλὰ «Σὲ ὑμνοῦμεν», «Ἄξιόν ἐστιν», «Χριστὸς ἀνέστη», «Κύριε ἐλέησον», πολλὰ «Χερουβικά», ἐξ ὧν τὸ ὑπ' ἀρ. 3 ἐν τόνῳ ἐλάσσονος γένους εἶναι ὄντως ἀριστούργημα, ἀποπνεόν ἀκραιφνὲς θρησκευτικὸν αἰσθημα, πολλοὺς «ψαλμούς», «τροπάρια», «κοντάκια», «ἀντίφωνα», διὰ πάσας σχεδὸν τὰς ἐορτὰς τοῦ ἔτους. Ἰδίως δὲ τὰ ἕσματα τοῦ ἑσπερινοῦ, αἱ προῦναι ἀκολουθίαι τῆς μεγάλης νηστείας καὶ πρὸ πάντων τῆς μεγάλης ἐβδομάδος τῶν Παθῶν εἶναι ἔργα ἐξόχως ὑψηλὰ καὶ κατασκευτικά. Τὰ «Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς», «Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται», «Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου», «Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω», «Ἀνάστα ὁ Θεός», «Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου», «Κύριε τῶν Δυνάμεων», «Τῇ ὑπερομᾶχω στρατηγῷ», κτλ. εἶναι ἐκλαμπρα μουσουργήματα, ψαλλόμενα λίαν ἐπιτυχῶς ἐν Πετροπόλει, Μόσχῃ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ρωσσίας ἐν θρησκευτικαῖς συναυλίαις καὶ ἐξόχως ὑπὸ εἰδημόνων καλλιτεχνῶν θαυμαζόμενα.

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ τοῦ Ν. Αὐγερινοῦ φάλλεται ἔτι καὶ νῦν ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἐν Ταϊρανίῳ, ἐν

τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Τριάδος ἐν Ὀδησοῦ, ἐν Αὐβερποῦλ καὶ ἀλλαχοῦ. Αὐσυχῶς ὅμως ἡ μουσικὴ αὕτη δὲν ἐδημοσιεύθη ἀκόμη διὰ τοῦ τύπου καὶ ἔνεκα τούτου δύσκολος εἶναι ἡ εὐρεῖα αὐτῆς διὰ τοὺς διανεργουμένη μόνον διὰ χειρογράφων καὶ τοῦτων οὐχὶ πάντων ἀπηλλαγμένων σφαλμάτων. Ἀλλὰ νῦν λίαν εὐφρόσυνον ἄγγελμα ἀνακοινοῦ μοι ἐκ Ροστοβίου ὁ ἀξιότιμος φίλος κ. Ματθαῖος Σ. Μαυρογορδάτος, ἐγγονὸς τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου¹, ὅστις, διαρρηυσάτων ἤδη 15 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πάππου του κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐπιθυμίαν, νὰ μὴ ἴδωσι τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐνωρίτερον τὸ φῶς διὰ τοῦ τύπου, ἀπεδύθη εἰς τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα νὰ περισυλλέξῃ καὶ καταρτίσῃ ἐκ τῶν διασωθέντων προχείρων ἔργων τοῦ Αὐγερινοῦ ὅσον ἔνεστι τελειότερον ἀντίγραφον πρὸς δημοσίευσιν. Ἡ ἔκδοσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τοῦ μεγάλῃν ἀξίαν κεκτημένου ἐκκλησιαστικοῦ μουσουργοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, διαδιδομένη ἀνὰ πάσας τὰς ὀρθοδόξους ἐκκλησίας, τὰς τε ἐν τῷ ἑσωτερικῷ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν τῷ ἑξωτερικῷ, θέλει πληρώσῃ μέγα κενόν.

Διότι ἡ μουσικὴ τοῦ μακαρίτου Αὐγερινοῦ, ὡς γράφει μοι ἐπὶ λέξει ὁ κ. Μαυρογορδάτος, «δὲν εἶναι μόνον ἐκφραστικὴ, ἀλλ' ἐπιβλητικὴ καὶ κατασκευτικὴ, ὡς ἀρμόζει εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς θρησκείας μας, ἣτις δὲν ἐπιδέχεται τὰς θεατρικὰς ἐπιδείξεις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας».

Ἐν Ὀδησοῦ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Ν. ΜΑΛΤΟΣ.

1. Τῷ περισπουδάστῳ μοι φίλῳ Μ. Σ. Μαυρογορδάτῳ, ἀξιολόγῳ καὶ ἐμβριθεῖ μουσουργῷ, κληρονομήσαντι τοῦ πάππου του τὰς ἀρετὰς, ἐκφράζω καὶ δημοσίᾳ τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας μου, ὡς πάνυ εὐγενῶς παρασχόντι μοι πάσας τὰς βιογραφικὰς σημειώσεις πρὸς σύνταξιν τῆς παρούσης πραγματείας.

A. N. M.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Ὅτε ποτὲ Ἰσμηνίας ὁ αὐλητὴς ἐπαίξεν αὐλὸν εἰς μίαν θυσίαν, τὰ τῆς θυσίας ἱερά δὲν εἰσηκούθησαν. Ὁ μισθώσας τότε αὐτὸν λαθῶν τὸν αὐλὸν ἠύλησε μὲν ὁ ἴδιος γελοῖως, ἀλλὰ τὰ τῆς θυσίας ἐπέτυχον. Ὅταν δὲ οἱ παρόντες ἐξέφραζον τὴν ἐκπληξίν αὐτῶν διὰ τοῦτο, ὁ Ἰσμηνίας γελάσας ἀπήντησε πρὸς τὸν μισθωτὴν.

— Ἄλλ' ὅταν μὲν ἐγὼ ἠύλουν, οἱ θεοὶ ἠδέως διέτριβον' σπεύδοντες δὲ σοῦ ν' ἀπαλλαγῶσιν ἐδέχθησαν τὴν θυσίαν.

Ἠλουτέρχου «Συμποσιακὰ προβλήματα».

*

«Δαὸς ἄνευ ἐθνικῆς μουσικῆς εἶνε νύξ ἄνευ ἀστέρος, εἶνε κήπος ἄνευ ἀνθέων, κάρδια ἄνευ αἰσθηματος καὶ πρόσωπον ἄνευ μειδιάματος».

Γ. Μιστριώτης.

Εἶνε ὁ ἔμπνευσμένος ἀνεφρὸς τοῦ ἀνωτέρου περιγραφομένου ἀειμνήστου Ν. Ἀγγερινοῦ, πλουσιοπαρόχως κληρονομήσας καὶ τὸ μουσικὸν ἐκείνου τάλαντον. Ἐν Ρωσσίᾳ τῆς Ρωσσίας διαμένων ἀποτελεῖ σπουδαῖον αὐτοῦ κοινωνικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν παράγοντα. Εἶνε διευθυντὴς τῆς Ρωσσοασιατικῆς τραπέζης, διαχειριστὴς δύο μεγάλων ἐταιρειῶν ἀνθρώπων κωρυφαίων, Πρόεδρος τοῦ διαιτητικοῦ δικαστηρίου, μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος καὶ διαφόρων ἄλλων καθηκόντων. Πρὸς τοῦτοις δὲ διευθυντὴς καὶ ἐξεταστὴς τοῦ αυτοκρατορικοῦ τμήματος τῆς Ρωσσοικῆς μουσικῆς τοῦ Ρωσσοβίου (Ἰ. Ὁδίου, ἀποτελουμένου νῦν ἐκ 410 μαθητῶν καὶ θεωρουμένου ἐνὸς ἐκ τῶν διασημοτέρων καὶ καλλίτερον διοργανωμένων ἐν Ρωσσίᾳ). Καὶ ἐν τοῦτοις μεθ' ὅλας τὰς ἐκ τῶν τιμητικῶν τούτων ἀξιομάτων ἀπορροῦσας πολλαπλὰς ὑποχρεώσεις ἀφιερῶν τὰς ὀλίγας τῆς ἀνεσῶς του στιγμὰς καὶ εἰς τὴν θεῖαν τοῦ Ἀπόλλωνος τέχνην. Ἄλλ' αἱ ὀλίγα αὐταὶ στιγμαὶ πλουσιοπαρόχως ἀναπληροῦνται διὰ τοῦ φυσικοῦ μουσικοῦ τάλαντου καὶ διὰ τῆς εὐρείας μουσικῆς αὐτοῦ μορφώσεως, γενομένης ἐν ὀνομαστῷ τῆς Γαλλίας Ἰ. Ὁδίου. Ἡ ἐν ἄλλῃ ἄλλως τε στήλῃ δημοσιευμένη μελοποιία αὐτοῦ καταδεικνύει τὴν περὶ τὸ μουσουργεῖν εὐχέρειαν καὶ τὸ γόνιμον τῆς ἔμπνευσεως αὐτοῦ. Τὸ φυσικὸν μουσικὸν τάλαντον αὐτοῦ καὶ ἡ πρὸς τὴν θεῖαν τέχνην ἀγνή λατρεία διαπερῶσι, δίκην ἀκτι-

ΜΑΤΘΑΙΟΣ Σ. ΜΑΥΡΟΓΟΡΑΣ

ἐπικοινωνίᾳ μετὰ τοιοῦτου πολυτίμου ἀνδρός, ὄντως κεκρυμμένον μουσικὸν θησαυρὸν ἐγκλείοντος ἐν τῇ ἑλληνικωτάτῃ αὐτοῦ ψυχῇ.

νων Ραῖτικον, πᾶσαν ἄλλης πολυπλόκου ἰεργασίας ἀντίστασιν καὶ διαφωτίζουσιν αὐτήν. Θεῖον ὄντως δόχημα ἡ μουσικὴ ἔμπνευσις!

Ἄν καὶ πολλάκις θὰ δοθῇ ἡμῖν εὐκαιρία ἵνα ἀσχοληθῶμεν καὶ περὶ τὰς μουσικὰς ἐνασχολήσεις τοῦ διαπρεποῦς τούτου ἑλληνος καλλιτέχνου, ἐν τούτοις καὶ ἀπὸ τοῦδε λέγομεν, ὅτι ἔχει μελοποιήσει καὶ ἱκανὰ ἔργα, ἅτινα, ἐκτελεσθέντα ἐν ἀριστοκρατικαῖς μουσικαῖς συναυλίαις Μόσχας καὶ Πετροπόλεως, ζῶηρως ἀνευφημήθησαν. Πῶς δὲ τὸ ἔθνικόν συναίσθημα ἐκδηλοῖ οὗτος ἐν τοῖς συνθέμασιν αὐτοῦ μνημονεύομεν καὶ τὸ ἐξῆς. Πρὸ 4 ἐτῶν ἐν μεγάλῃ ἑλληνικῶν μουσουργημάτων συναυλίᾳ, ὑπὸ Ρώσσοων δοθείσῃ, πολυμελῆς ρωσικὴ ὀρχήστρα μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ὕμνου, τοῦ εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνου, δύο ἑλληνικῶν προαυλημάτων τοῦ Glazounoff, τῆς Ἀρισταίας, συμφωνικοῦ ποιήματος τοῦ Tancóff, ἐξετέλεσε καὶ τὸ λυρικὸν προαύλημα τοῦ ἡμετέρου Μ. Μαυρογορδάτου, τὴν Ἑλλάδα του μετὰ ἐνθουσιώδους ἐμβατηρίου. «Ὅταν πρόκειται περὶ μουσικῆς, γράφει πρὸς ἡμᾶς ὁ ἐντιμὸς ὁμογενής, γάνω ὄχι μόνον τὸ μέτρον τοῦ χρόνου, ἀλλὰ καὶ τὸ μέτρον τῶν ἀρμοδιοτήτων.»

Πόσον ἐν τοῦτοις θὰ ἠηχόμεθα τοιαῦτα τοῦ μέτρου παραβάσεις!

Ἡ «Μουσικὴ» μετ' ἐγκαυχήσεως ὑπερφηανέεται ἐπὶ τῇ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ Η ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΙΣ

Α'

Τὸ ἡμέτερον Περιοδικόν, ἐπόμενον τῷ ἀρχικῷ αὐτοῦ προγράμματι, ἐν τῷ πρώτῳ φύλλῳ σαφῶς προδιαγεγραμμένῳ, ἀφιερῶν ἀπὸ σήμερον σειρὰν ἀρθρων περὶ τῆς σχολικῆς μουσικῆς. Ἐκ πολυετοῦς πείρας καὶ πολυποικίλων μουσικῶν προσπαθειῶν ἐσχηματίσαμεν ἐν ἡμῖν τὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι μόνον διὰ τῆς ὑποχρεωτικῆς καὶ συστηματικῆς τῆς μουσικῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν ἐκπαιδευτηρίοις εἶνε δυνατὸν νὰ διαλυθῶσι τὰ παρ' ἡμῖν ἐπιπολάζοντα πυκνὰ τῆς ἀμουσίας καὶ κακομουσίας νέφη καὶ νὰ γεννηθῇ ἀληθῆς ἑθνικὴ μουσικὴ συνείδησις, σύμφωνος πρὸς τὴν τῶν μουσικωτάτων ἡμῶν προγόνων ἀντίληψιν. Ἀληθῆς μουσικὴ συνείδησις,

ἐν ἣ νὰ ἐμφωλεύῃ ἡ ἀκραιφνῆς ἑθνικὴ ψυχὴ, αἱ ἑθνικαὶ παραδόσεις καὶ τὰ ἑθνικὰ ἰδεώδη, ἐν ἣ ἄγρυπνον νὰ διατηρῆται τὸ συναίσθημα τῆς ἑθνικῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀμοιβαίας οἰκειότητος. Ἀπὸ τοῦ Α' ἔτι τεύχους τῆς «Μουσικῆς» διαπρεπῆς αὐτῆς ἐκ Βερολίνου συνεργάτης ἐξέθηκεν ἐν διδασκτικωτάτῃ ἀνταποκρίσει τὴν συστηματικὴν τῶν γερμανοπαίδων μουσικὴν παιδείαν, σπουδαίως συντρέχουσαν εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς γερμανικῆς Πατρίδος. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν διὰ τῆς παρεχομένης μουσικῆς διδασκαλίας ἀντὶ τὰ ἐπισκοτιζόντα τὸν καθ' ἡμᾶς ὀρίζοντα ἀμουσίας καὶ κακομουσίας νέφη νὰ διαλυθῶσιν ἢ καὶ νὰ ἐλαττωθῶσιν ἐπαισθητῶς διὰ τῶν σχολείων, τὸναντίον ἔτι μᾶλλον ἐπαυξάνονται ταῦτα, οὕτως ὥστε νὰ παραμορφωθῇ ὁ χαρακτήρ καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἀληθοῦς μουσικῆς. Ἐξαιρέσεις βεβαίως ὑπάρχουσι καὶ παρ' ἡμῖν, ἀλλ' αἱ καλαὶ αὗται ἐξαιρέσεις διατὶ νὰ μὴ καταστῶσιν ἀπαρασάλευτοι ἀληθοῦς

μουσικῆς παιδαγωγίας κανόνες; Πολλά εἶνε τὰ αἷτια τῶν ἀτόπων τῆς παρ' ἡμῖν μουσικῆς παιδαγωγίας. Ἐν δὲ τούτων εἶνε καὶ ἡ παντελῆς σύγχυσις τοῦ σκοποῦ τῆς σχολικῆς μουσικῆς καὶ τῆς σχολικῆς γυμναστικῆς.

Ἀφορμὴν ἐπίκαιρον πρὸς ἐξέτασιν τῆς συγχύσεως ταύτης παρέχουσιν αἱ τελευταῖαι τῶν σχολῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως καὶ τῶν προαισίων αὐτῆς γυμναστικαὶ ἐπιδείξεις, αἱ τελεσθεῖσαι ἐν Βαφροχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου παρουσίᾳ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ μυρμηκιᾶς ὁμογενῶν θαυμαστῶν.

Ἡ γυμναστικὴ ἀναντιρρήτως εἶνε χρησιμώτατον καὶ ἀναγκαιότατον μάθημα. *Mens sana in corpore sano* ἔλεγον καὶ οἱ Λατίνοι. *Noūs ὑγιής ἐν σώματι ὑγιεῖ*. Ἀλλὰ πῶς δημιουργεῖται ὁ ὑγιής νοῦς; Τίνι τρόπῳ, ποίοις μαθήμασι, τίσι διδάγμασι; Ἐνταῦθα ἀκριβῶς συμβαίνει ἡ σύγχυσις τῶν δύο ἀδελφῶν μαθημάτων, τῶν δύο τούτων Σιαμαίων ἀδελφῶν, ὧν ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ ἐνὸς ἐπιφέρει κατ' ἀνάγκην τὸν θάνατον τοῦ ἑτέρου.

Ἐπάρχουσι π. χ. παρ' ἡμῖν σχολεῖα, ἐν οἷς ἡ μὲν μουσικὴ ἢ οὐδόλως διδάσκεται, ἢ, καὶ ἂν διδάσκηται, διδάσκηται, ὡς μάθημα ἐπουσιῶδες, ἐκτὸς δηλαδὴ τῶν τακτικῶν ὥρων τοῦ προγράμματος. Ἐν τῷ τούναντιον ἐν ταῖς αὐταῖς σχολαῖς ἡ Γυμναστικὴ διδάσκηται ὡς τακτικὸν καὶ ὑποχρεωτικὸν μάθημα. Οὐδὲν ὅμως τούτου ἀντιπαιδαγωγικώτερον καὶ ὀλεθριώτερον.

Διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα, τῆς σχέσεως δηλονότι τῆς μουσικῆς μετὰ τῆς γυμναστικῆς ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει, τὴν *νικῶσαν ψῆφον* ἔχουσιν εὐτυχῶς οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ὧν τὰ σχετικὰ διδάγματα παρεδέχθησαν σχεδὸν ἀντιγράφαντες πάντες οἱ πεπολιτισμένοι τῆς ὑψηλοῦ λαοί. Κατὰ τὴν θεωρίαν λοιπὸν τῶν ἡμετέρων προγόνων ἐκπαίδευσις ἄνευ μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς εἶνε οὐ μόνον νεκρὰ ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος. Ὁ μέγας Πλάτων ἐν τῷ γ' τῆς Πολιτείας βιβλίῳ (410, β') πρὸς παιδείαν τῶν νέων θεωρεῖ ἀναγκαιοτάτας τὴν μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν *κεκραμένας*. Κατὰ τὸν Πλάτωνα ἡ μὲν γυμναστικὴ εἶναι *θεραπεία τοῦ σώματος*, ἡ δὲ μουσικὴ τῆς *ψυχῆς*. Ὅσοι λοιπὸν μεταχειρίζονται τὴν γυμναστικὴν ἄνευ τῆς μουσικῆς *ἀγριώτεροι καὶ σκληρότεροι* γίνονται, ὅσοι δὲ τὴν μουσικὴν ἄνευ τῆς γυμναστικῆς ἀποβαίνουσι *μαλακώτεροι καὶ μαλθακώτεροι*. Ἐκ τοῦ ἀρμονικοῦ ἄρα τῶν δύο ἀδελφῶν μαθημάτων συνδυασμοῦ ἀπεργάζεται ὁ τέλειος μαθητῆς, ὁ τέλειος ἄνθρωπος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μουσικὴ εἶνε *θεραπεία τῆς ψυχῆς* διὰ τοῦτο κατ' ἀνάγκην *τυγχάνει καὶ ἐπικρατεστέρα* τῆς γυμναστικῆς, ταύτης

διὰ τὸ σῶμα μόνον προνοούσης. Ἡ μουσικὴ τὰς *καλὰς καὶ γλυκεῖας μελωδίας* διὰ τῶν ὠτων, ὡσπερ διὰ χοάνης, εἰσάγουσα εἰς τὴν ψυχὴν τὸ σκληρὸν καὶ θυμοειδὲς αὐτῆς ὡσπερ σίδηρον τήκει καὶ *μαλάττει καὶ χρήσιμον ἐξ ἀχρήστου ποιεῖ*. Ὁ μὴ δὲ διὰ τοιοῦτου συνδυασμοῦ μορφούμενος, ὁ *ἄμουσος* δηλονότι καὶ *κακόμουσος*, *«πειθοῖ μὲν διὰ λόγων οὐδὲν ἔτι χοῆται, βία δὲ καὶ ἀγριότητι, ὡσπερ θηρίον, πρὸς πάντα διαπραΐεται, καὶ ἐν ἀμαθίᾳ καὶ σκαιότητι μετὰ ἀρρυθμίας τε καὶ ἀχριστίας»*. Καὶ οὕτω λοιπὸν ὁ θεῖος Πλάτων πρὸς ἀποτροπὴν τοιοῦτου φοβεροῦ ἀποτελέσματος καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ γυμναστικὴ δέον νὰ βαίνη ἐκ παραλλήλου καὶ ἀρμονικῶς μετὰ τῆς μουσικῆς διδασκαλίας.

«Τὸν κάλλιστα ἄρα μουσικῇ γυμναστικῇν κεραιύντα καὶ μετριώτατα τῇ ψυχῇ προσφέροντα, τοῦτον ὀρθότατα ἂν φαῖμεν εἶναι τελείως μουσικώτατον καὶ εὐαρμοσιώτατον, πολὺ μᾶλλον ἢ τὸν τὰς χορδὰς ἀλλήλαις ξυριστάντα».

Ἄλλος δ' ἐπίσης ἀξιόπιστος συγγραφεύς, ὁ Ἀριστείδης Κοῦντιλιανός, τοὺς παντάπασιν ἀγεύστους τῆς μουσικῆς καὶ ἐστερημένους τῶν ἐκ ταύτης ἀγαθῶν ἀποκαλεῖ *βοσκηματώδεις, ἀγρίους καὶ θηριώδεις*, τοὺς δὲ τὴν μάθησιν αὐτῆς καὶ ὀρθὴν χρῆσιν ἀσπασαμένους ὀνομάζει *ἡμέρους καὶ ὑπεραίρους κατὰ τὴν φιλιανθρωπίαν, εὐδαίμονας δὲ διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ ἐπιστήμην*.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ρηθέντων σαφέστατα δηλον γίνεται, ὅτι οἱ ἄνευ μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς, ἢ καὶ μετὰ γυμναστικῆς μὲν ἀλλ' ἄνευ μουσικῆς ἐκπαιδεύοντες τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν, προδίδονται αὐτοὶ οὕτοι ἔχοντες πρῶτοι ἀνάγκην παιδεύσεως, ἄφ' οὗ ἐμμέσως τε καὶ ἀμέσως τοὺς παιδευομένους νέους καὶ νεάνιδας καθοδηγοῦσιν εἰς τὴν ἀγριότητα καὶ σκληρότητα τῆς ψυχῆς. Διατί δὲ καὶ ὁ νεώτερος ἔθνικὸς ἡμῶν χαρακτήρ, μεθ' ὅλην τὴν πληθὺν τῶν παρ' ἡμῖν σχολείων, παραμένει εἰσέτι σκαιός, ἀρρυθμὸς καὶ ἄνευ πειθαρχίας, μετὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτιθεμένους λόγους περιττὸν θεωροῦμεν καὶ νὰ ἐξετάσωμεν, καθόσον ἡ ἀρχὴ τοῦ Πλάτωνος εἶνε ἀκαταμάχητος.

✱

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω ρηθέντα φρονοῦμεν, ὅτι ἐπιβάλλεται ἐπιτακτικὴ ἢ ἀποκατάστασις τῆς ἀρμονικῆς σχέσεως μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς.

Ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπεὶα τῶν Πατριαρχείων, ἔθνοπρεπῶς φερομένη, εἶχε μετακαλέσει πέρυσιν ἐξ Ἀθηνῶν τὸν Ἕλληνα καθηγητὴν τῆς γυμναστικῆς κ. Χρυσάφην, ἵνα διδάξῃ καὶ ἀσκήσῃ οὗτος καταλλήλως τοὺς δημοδιδασκάλους τῆς ἀρχιεπισκο-

τῆς εἰς τὸ λαμπρὸν καὶ παιδαγωγικὸν τῆς γυμναστικῆς μάθημα. Ἄλλὰ γυμναστικὴ ἄνευ μουσικῆς ὁποῖους οὐ μόνον ἀτελεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπικινδύνους χαρακτηριστικῶς κατεργάζεται ἐλέγχθησαν ἀνωτέρω τὰ δέοντα. Διό, φρονοῦμεν ὅτι ἀπαραίτητον καὶ ἐπιβαλλόμενον καθήκον ἐπιτάττει αὐτῇ, ὅπως προνοήσῃ καὶ διὰ τὴν μουσικὴν ἀσκήσιν τῶν δημοδιδασκάλων, χάριν τῆς ἀρτιωτέρας τῆς σπουδαζούσης νεολαίας ἐκπαιδεύσεως. Οἱ 2—3 μῆνες τῶν διακοπῶν ἄς χρησιμεύσωσιν ὡς ἐλεύθερον στάδιον καὶ μουσικῆς ἐξασκήσεως. Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον μὲν τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας διὰ τὴν γυμναστικὴν, εἶχον ὅμως καὶ τοὺς Δελφικοὺς διὰ τὴν μουσικὴν, πρὸς τιμὴν τοῦ Μουσηγέτου θεοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Δελφοῖς τελουμένους.

Διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν καταλλήλων προσώπων πεποιθήμεν ὅτι ἡ Σ. Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπεία οὐδόλως θὰ δυσκολευθῇ, διότι ὑπάρχουσιν εὐτυχῶς καὶ ἐν τῷ ἑλληνικῷ ἄνδρες ἀρτίως μουσικοφιλολογικῆς μορφώσεως. Ὡς τοιοῦτον μάλιστα δυνάμεθα καὶ ἀπὸ τοῦδε νὰ ὑποδείξωμεν τὸν ἐν Ὀδησσῶ εὐδοκίμως τὴν θείαν τέχνην ἀπὸ τριακονταετίας διδάσκοντα διαπρεπῆ Ἕλληνα φιλόλογον καὶ μουσικὸν κ. Ἀναστάσιον Μάλτον.

Ἦδη ἐναπόκειται εἰς τοὺς ἀρμοδίους ὅπως προνοήσωσι καὶ περὶ τῆς θεραπείας τῆς παρημελημένης ἠθοποιοῦ καὶ ἔθνοποιοῦ μουσικῆς, ἵνα οὕτω αὕτη, ἐκ παραλλήλου μετὰ τῆς γυμναστικῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων ἀρμονικῶς βαίνουσα, συντρέξῃ εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀληθοῦς παιδαγωγίας τῆς νέας ἑλληνικῆς γενεᾶς, παρ' ἧς σύμπαν τὸ ἑλληνικὸν ἀναμένει τὴν ἀναβίωσιν τῆς παλαιᾶς αὐτοῦ εὐκλείας καὶ δόξης.

Γ. Δ. Π.

Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΣΤΩΝ

(Ἰδιαιτέρα ἀνταπόκρισις τῆς «Μουσικῆς».)

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 15ῃ Ἀπριλίου 1912.

Ὁ συνδυασμὸς τῆς μουσικῆς μετὰ τῶν πανηγυρικῶν τοῦ πνεύματος ἐορτῶν ὑπῆρξεν αἰετοτε ἡ πρωτίστη φροντίς τῶν διοργανωτῶν αὐτῶν. Οἱ πανελλήνιοι ἀγῶνες κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦσαν τὸ πρότυπον τῶν τοιούτων εὐγενῶν συνδυασμῶν. Ἡ ἀρμονικὴ δὲ τριάς τῆς ποιήσεως, μουσικῆς καὶ ὀρχήσεως κατὰ τὰς τοιαύτας πανδήμους τοῦ πνεύματος ἐορτὰς ἐπέχεν οὐράνιον δρόσον ἐπὶ τῶν ψυ-

χῶν τῶν πανελλήλων, ὧν ἐξοχος ψάλτης ὑπῆρξεν ὁ μέγας Πίνδαρος. Ἡ ἔξαρσις τῆς πανηγυρικῆς χαρᾶς ἄνευ τῆς ἐπικουρίας καὶ τῆς μουσικῆς καθίσταται ἄτονος καὶ ἐλαττωματικὴ.

Κατὰ τὰς παρ' ἡμῖν τελεσθείσας ἐσχάτως πανηγυρικὰς ἐορτὰς τῆς 75ετηρίδος τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου καὶ τοῦ συνεδρίου τῶν Ἀνατολιστῶν συμμετέσχε μὲν καὶ ἡ ἑλληνικὴ μουσικὴ, οὐχὶ ὅμως καὶ ὡς ἔπρεπεν. Ἐλεῖπεν ἡ μουσικὴ συνοχὴ καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς ἐκ τῶν προτέρων προνοίας καὶ προπαρασκευῆς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς πρὸς συμμετοχὴν. Τὸ μοναδικὸν μας δὲ Ὁδεῖον, τὸ ὁποῖον ἔπρεπεν εἰς τοῦτο ἐκ καθήκοντος ἐθνικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ νὰ πρωτοστατήσῃ, δὲν ἐπέδειξε δυστυχῶς τὴν ἀπαιτουμένην πρόνοιαν. Τὴν ἔλλειψιν ταύτην δὲν ἐπιθυμῶ βεβαίως ν' ἀποδώσω εἰς κακὴν θέλησιν, ἀλλ' εἰς τὴν ἔλλειψιν τῆς συνοχῆς. Τὸ Ὁδεῖον ἐν τούτοις ἡ δύνατο νὰ παρουσιάσῃ ἓνα πολυμελῆ χορὸν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν συνοδείαν τῆς πολυμελοῦς ὀρχήστρας του νὰ ἐπιδείξῃ εἰς τοὺς ξένους ἐκλεκτὰ τινα δημοτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα, ἢ καὶ ἄλλας ἑλληνικὰς μουσουργίας. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ «Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων» παρουσίασεν ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἐθνικῆς ποιήσεως, μουσικῆς καὶ ὀρχήσεως, ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα ταῦτα σχετικῶς ἦσαν πενιχρά, ἔπρεπε δὲ νὰ ἐνισχυθῶσι καὶ δι' ἄλλων συγγενῶν μουσικῶν παραγόντων, ὅπερ ὅμως δὲν ἐγένετο, ἐλλείψει, ὡς προεῖπον, μουσικῆς συνοχῆς. Προκειμένου δὲ περὶ τῶν ἐορτῶν τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου φυσικὸν ἦτο ν' ἀναμείνῃ τις ἐθνικὰς μουσικὰς ἐπιδείξεις, φερούσας χαρακτηριστικὰ καὶ φιλολογικῆς μουσικῆς, ἀπὸ τοὺς τροφίμους αὐτοῦ, ἀπὸ τοὺς νεαροὺς δηλονότι φοιτητὰς. Ἄλλ' ἡ μουσικὴ δι' αὐτοὺς εἶνε ἀκόμη terra incognita, διότι θεωρεῖται αὕτη περιττὴ πολυτέλεια. Οἱ Γερμανοὶ φοιτηταί, φέρ' εἰπεῖν, εἰς τοιαύτας ἐορτὰς θὰ ἐπλήρουν τοὺς θόλους τοῦ Πανεπιστημίου αὐτῶν ἀρμονικωτάτων συμφωνιῶν εἴτε ἀπὸ χορικά ἄσματα ἀρχαίων ἑλληνικῶν τραγωδιῶν, εἴτε καὶ φοιτητικῶν καὶ πατριωτικῶν γερμανικῶν ἄσματων. Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες συνάδελφοι αὐτῶν ἐννοοῦσι νὰ λατρεύωσι τὰς ὠδικὰς ἑλληνικὰς Μούσας διὰ τῆς μεγαλοπρεποῦς . . . σιγῆς.

Οἱ Βούλγαροι κατὰ τὴν ἐνηλικίωσιν τοῦ διαδόχου αὐτῶν τοὺς προσκληθέντας ἐπισήμους ξένους ἐτρόφοδοτήσαν ἐν τῷ θεάτρῳ αὐτῶν δι' ἐθνικῶν ἄσματων καὶ δι' ἐθνικῶν χορῶν τοῦ ἐορτάζοντος ἔθνους. Ἄλλ' οἱ ἡμέτεροι ἐνταῦθα τὰς μουσικὰς ἐκτελέσεις ἐπέδειξαν μᾶλλον διὰ ξένων ἄσματων, παρὰ διὰ τῶν ἡμετέρων, ὡσεὶ οἱ ξένοι νὰ εἶχον ἀνάγκην ἀπὸ ἡμᾶς ν' ἀκούσωσι τὰ μουσικὰ προϊόντα τῆς Πατρίδος των! *Εἴμεθα Ἕλληνες, ἀλλ' ὄχι καὶ φιλέλληνες ἀκόμη*, κατὰ τὴν φράσιν ἀμερικανοῦ φιλέλληρος.

Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχωσι τὰ πράγματα εἴμεθα ἠναγκασμένοι χάριν τῆς φίλης «Μουσικῆς» ν' ἀναγράψωμεν δι' ὀλίγων τὴν γενομένην κατὰ τὰς ἐορτὰς ἑλληνικὴν μουσικὴν ἐπίδειξιν. Ἐν πρώτοις ἐν τῷ Συλλόγῳ Παρνασσῶ ἐδόθη μουσικὴ ἡμερίς, καθ' ἣν ἐξετελέσθησαν ἑλληνικαὶ συνθέσεις τῶν κ. κ. Σαμάρα καὶ Καλομοίρη. Ἡ δεσποινὶς Κορομηλά μὲ τὸν «Γέρω-Δῆμο», ὡς καὶ ἡ κ. Μομφεράτου καὶ Φωκᾶ μὲ ἄλλα δημῶδη ἑλληνικὰ ἄσματα ἐνεθυσίασαν τοὺς ξένους. Τὸ «Λύκειον τῶν ἑλληνίδων» μὲ τὰ ἐθνικὰ ἄσματα, μὲ τὰς ἐθνικὰς ἐνδυμασίας καὶ τοὺς ἐθνικοὺς χοροὺς ὁμολογουμένως παρέσχε τὴν ἀγνοτέραν ἐκδήλωσιν τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς. Ἡ ἑλληνογαλλικὴ σχολὴ

1) Ἡ ἀνταπόκρισις αὕτη ἐπρόκειτο νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος, ἀλλ' ἀνεβλήθη ἐνεκὰ πληθῶρας ὑλης.

παρουσίασε παρέλασιν τῶν μαθητῶν αὐτῆς μὲ φουσανέλλας καὶ ἔθνικὰ ἴσματα πρὸ τῆς Μητροπόλεως. Ὁ δὲ καθηγητὴς τοῦ Ὁδείου κ. Κ. Ψάχος ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸ συνέδριον τῶν ἀνατολιστῶν «*Περὶ τῆς παρασημαντικῆς τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, ἣτις ἦτο δῆθεν συμβολικὴ στενογραφία ἀπὸ τοῦ Θ' μέχρι τοῦ ΙΘ' μ. Χ. αἰῶνος*». Ἄλλ' ἄρ' αὖ γὰρ ἡ τελεία καὶ ἔντεχνος ψαλμοδία τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ τῶν ἄλλων βυζαντινῶν ναῶν μὲ συμβολικὴν στενογραφικὴν γραφὴν ἦτο δυνατόν ποτε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος τῆς δόξης καὶ εὐκλείας αὐτῆς; Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ μουσικολόγοι θὰ διευκρινήσωσι τὴν γνώμην ταύτην.¹⁾ Ἐπίσης ἐν τῷ Β. θεάτρῳ ἐδιδάχθη καὶ ὁ «*Οἰδίπους Τύραννος*» τοῦ Σοφοκλέους κατὰ τὴν γνωστὴν ἔμμετρον μετάφρασιν τοῦ Ἀγγ. Βλάχου, ἄνευ ὁμοῦ τῆς ὥδης τῶν χορικῶν ἰσμάτων, ἀπερ' μόνον ὀργανικὴ ὑπόκρουσις τοῦ Ἐδμόνδου Μαρμπρέ συνώδευεν. Ἀλλὰ διατί ἐν μεταφράσει νὰ διδαχθῆ τὸ σοφόκλειον ἀριστούργημα; Διὰ νὰ κατανοήσωσιν ἴσως αὐτὸ εὐχερέστερον οἱ ξένοι σοφοί, οἱ ἀδαεῖς τῆς προγονικῆς ἡμῶν γλώσσης καὶ σοφίας! . . . Ἄν καὶ κατ' ἀρχὴν δὲν ἀποκρούομεν καὶ τὰς ἐν καλῇ μετάφρασει διδασκαλίαις τῶν ἀρχαίων δραμάτων, ἐν τούτοις διὰ τὴν εἰδικὴν ταύτην περιήλωσιν τῶν φιλολογικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν ἑορτῶν νομίζομεν, ὅτι ἔπρεπεν ὑπὸ τοῦς θόλους τοῦ Β. θεάτρου ν' ἀντηχῆ ἡ εὐχὴ καὶ ἀρμονικωτάτη τοῦ Σοφοκλέους γλῶσσα πρὸς τιμὴν τοῦ τε ποιητοῦ καὶ τῆς κλεινῆς αὐτοῦ Πατρίδος. Ἡ κατὰ τὴν παράστασιν ταύτην παρουσία τῶν κληρικῶν ἀντιπροσώπων τῶν 4 Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, ἃν καὶ πρωτοφανές, ἐν τούτοις ἐνεποίησεν ἀγαθωτάτην ἐντύπωσιν, διότι ὑπέμνησε τοὺς μαρμαρίνους θώκους τοῦ ἀρχαίου θεάτρου, οἱ ὅποιοι ἐκ τῶν πρώτων κατελαμβάνοντο ὑπὸ τῶν ἑσπεφωμένων Ἑλλήνων ἱερέων. Διατί λοιπὸν καὶ οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες κληρικοί, οἱ κληρονόμοι τῆς σοφίας ἐκείνων, νὰ μὴ συμμετάσχωσι τῶν ὑψηλῶν διδαγμάτων τῆς τραγικῆς τέχνης τῶν κλασσικῶν χρόνων; Τὴν παράστασιν τοῦ Οἰδίποδος ἐπεσφράγισαν ἐν τῷ Β. θεάτρῳ καὶ πλαστικαὶ εἰκόνες, συμβολίζουσαι τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νέαν Ἑλλάδα. Ἡ πρώτη εἰκὼν ἀναπαρίστα τὸς Καρυτίδας τοῦ Ἐρεχθίδου οὐχὶ μαρμαρίνας, ἀλλὰ ζώσας. Ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένην ὀδηγίαν τοῦ ζωγράφου κ. Ὁθωναίου αἱ δεσποινίδες Ἀντωνοπούλου, Λάμπρου, Λεβίδη, Λυκουρέζου καὶ Ναοῦμ προσέλαβον ὄλην τὴν ἀγαλαματώδη καλλονὴν τοῦ ἀριστουργήματος τῆς Ἀκροπόλεως καὶ νὰ προσδώσωσι συγχρόνως εἰς αὐτὸ τὴν ἔκφρασιν τῆς ζωῆς καὶ τὸν παλμὸν τῆς νεότητος. Τὴν ἐμφάνισιν τῆς πρώτης εἰκόνας συ-

1) Τὴν ἀπορίαν ταύτην τοῦ ἡμετέρου ἀνταποκριτοῦ λύει ὁ κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ἀκμάσας τῆς Ἁγίας Σοφίας ψάλτης Μικουήλ ὁ Χρυσάφης, λέγων ἐν τῷ προοίμῳ «*Περὶ τῶν ἐνθεωρουμένων τῆ ψαλτικῆ τέχνης*» τάδε: «*θέσις γὰρ λέγεται ἡ τῶν σημαδιῶν ἔνωσις, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ μέλος· καθὼς γὰρ ἐν τῇ γραμματικῇ τῶν εἰκοσιτεσσάρων στοιχείων ἡ ἔνωσις συλλαβηθεῖσα ἀποτελεῖ τὸν λόγον, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὰ σημεῖα τῶν φωνῶν ἐνοῦνται ἐπιστημῶνως καὶ ἀποτελοῦσι τὸ μέλος καὶ λέγεται τὸ τοιοῦτον τότε θέσις*» (Παρθ. πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1120 χειρόγραφον τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Μονῆς τῶν Ἱερέων). Δὲν πιστεύομεν δὲ ἡ τελεία αὕτη ἀνκλυτικὴ τῶν βυζαντινῶν παρασημαντικῆ νὰ ὀνομάζεται *συμβολικὴ στενογραφία*.

νώδευσε καὶ ὑπόκρουσις τῶν μελαγχολικῶν τόνων τοῦ εἰς Ἄπολλωνα ὕμνου. Κατακλείς δὲ τῶν ἑορτῶν ὑπῆρξεν ἡ ἐπίσκεψις τῆς Ἐλευσίνος, ὅπου μετὰ τὰς ἀρχαιολογικὰς διδασκαλίαις, χάρις εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ ἀκαταπόνητου Πρωτάνεως τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Σπ. Λάμπρου, ἐχορεύθη ὑπὸ χορικῶν νεανίδων ἄδουσῶν ὁ γραφικώτατος δημοτικὸς χορὸς «*Τράτα*». Ἐλπίζομεν δ' ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι εἰς παρομοίας πανηγυρικὰς ἑορτὰς αἱ ἐπιδείξεις τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς θὰ ὦσι πλουσιώτεροι καὶ συστηματικώτερον κατηρησμένοι. **ΙΟΥΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΟΥΣΑ**

ΤΑ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΡΑΜΑΤΑ
ΚΑΙ
Η ΜΕΛΟΠΟΙΙΑ ΤΩΝ ΧΟΡΙΚΩΝ
Διὰ τῆς γενομένης ἐν τῇ «*Αρχαιολογικῇ Ἑταιρείᾳ*» Ἀθηνῶν τῇ 20ῇ Ὀκτωβρίου 1901
ὑπο
Γ. Δ. ΠΑΧΤΙΚΟΥ
(Συνέχεια ἐκ τοῦ Ε' τεύχους).

Δ'
Ἡ μεγάλη τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ δημοτικῶν ἡμῶν ἰσμάτων ἀξία ἐγκείται ἰδίως εἰς τοῦτο, ὅτι διασώζεται ἐν αὐτοῖς ποικιλία κλιμάκων, ἰδίᾳ δὲ χρωματικῶν καὶ διατονικῶν, κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων θεωρητικῶν ἀναγραφομένην τῶν μουσικῶν διαστημάτων σειράν. Τὸ σπουδαῖον τοῦτο φαινόμενον διεπίστωσαν εὐτυχῶς καὶ διάσημοι τῆς Δύσεως μουσικολόγοι, μουσικώτερον δὲ ὁ ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως εἰς Ἑλλάδα καὶ Τουρκίαν ἀποσταλεὶς Γάλλος καθηγητὴς Β. Ducoudray. Διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνικῆς πιστώσεως τοῦ φαινομένου τούτου οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι σπουδαίως διευκολύνεται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ ζήτημα τῆς μελοποιίας τῶν ἀρχαίων χορικῶν. Ἡ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοπρεπῶν μουσικῶν στοιχείων τοῦ ἔθνους μουσικὴ ἔμπνευσις θὰ διανοίξῃ ὄντως νέους μουσικοὺς ὀρίζοντας, ἀποπνέοντας τὸ ἄρωμα ἐκείνο καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἑλληνικῶν ὁρέων. Ἀλλ' ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, εἶνε ἄρ' αὖ γὰρ δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῆ πλήρης, κατὰ τὸ ἐνόν, ἔθνικὴ μελοποιία, δυναμένη ν' ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ καὶ τὴν ἔθνικὴν ἰδιοσυγκράσιαν ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων; Οὐχὶ δυστυχῶς. Πλήρης ἔθνικὴ μελοποιία, ἡ ὁποία νὰ

ἀρύηται τὴν ἔμπνευσιν αὐτῆς ἐκ τῆς μουσικῆς σύμπαντος τοῦ ἔθνους ψυχῆς, εἶνε πρὸς τὸ παρὸν σχεδὸν ἀδύνατος, διότι δὲν ἔχομεν ἐπαρκῆς ὕλικὸν ἐξηκριβωμένον ἐπιστημονικῶς καὶ τεχνικῶς, ἐφ' οὗ ἐρειδόμενοι νὰ δυνάμεθα νὰ παράσχωμεν γενικώτερον ἔθνικὸν μουσικὸν χαρακτήρα. Τὰ πολυάριθμα ἐκκλησιαστικά καὶ δημώδη ἠμῶν ἄσματα, δὲν συνελέγησαν ἀκόμη δυστυχῶς καὶ δὲν ἐγνώσθησαν ἐπιστημονικῶς. Ἡ ἀκηδεΐα καὶ ἡ ἀδιαφορία ἡμῶν διὰ τὰ πολύτιμα ταῦτα προϊόντα τῆς ἔθνικῆς μουσικῆς εἶνε ὄντως ἀχαρακτήριστος. Ἀπέναντι τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου παρουσιαζόμεθα ὡς μὴ ἔχοντες ἀκόμη σαφῆ ἰδέαν ἔθνικῆς μουσικῆς συνειδήσεως. Ἐθνη νεώτερα παρὰ τῶν μεγάλων ἡμῶν προγόνων μαθόντα ἄλλοτε νὰ ψελλίσωσι τὸ ὄνομα τῆς μουσικῆς, τὴν σήμερον ὑπερέβησαν ἡμᾶς κατὰ παρασάγγας, ἀποκτήσαντα ἰδίαν ἔθνικὴν μουσικὴν. Ἡμεῖς δὲ ἀκόμη οὐ μόνον δὲν ἐδημιουργήσαμεν τοιαύτην μουσικὴν, ἀλλ' οὔτε καὶ αὐτὰ τὰ μουσικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς καλλιτεχνικὰ λιθάρια διὰ τὸ μέγα τῆς ἔθνικῆς μουσικῆς οἰκοδόμημα, τὰ συνελέξαμεν. Ἡ μουσικὴ τοῦ ἔθνους ψυχὴ παραμένει ἀκόμη ἄγνωστος γῆ.

Τὰ πολύτιμα ταῦτα θρύμματα τοῦ μουσικοῦ Παρθενῶνος τοῦ ἔθνους, ἠδύνατο πολὺ εὐκόλως εἶτε δαπάναις τῆς Σ. Κυβερνήσεως εἶτε ὑπὸ τῶν πολυωνύμων καὶ πολυαρίθμων πατριωτικῶν ἐταιρειῶν νὰ περισυλλεγῶσιν. Ἡδύνατο π. χ. ν' ἀποσταλῶσιν ἀνὰ τὰς διαφόρους ἑλληνικὰς ἐπαρχίας εἰδικοὶ μουσικοὶ πρὸς παρασήμανσιν τῶν διὰ τῆς ζώσης φωνητικῆς παραδόσεως σωζομένων πολυτίμων τούτων ἄσμάτων.¹

Εὐχῆς δ' ἔργον θὰ ἦτο ἂν καὶ ὁ ἑλληνικὸς τύπος τῆς πρωτευούσης, τοῦ ὁποῖου τὴν καταπληκτικὴν πρόοδον θαυμάζει τις ὄντως ἐκ τῆς ἔξω Ἑλλάδος ἐρχόμενος, ἂν, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἔθνοις ζητήμασι, διεπραγματεύετο καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς ἔθνικῆς μουσικῆς, τὸ ὁποῖον εἶνε οὐσιωδέστατον. Ἐθνος τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἰδίαν μουσικὴν δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῆ ἔθνος αὐτοτελὲς καὶ δὲν δύναται ποτὲ νὰ διαδραματίσῃ καὶ σπουδαῖον πρόσωπον. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατέκτησε τὴν Ἀσίαν διὰ τῆς μουσικῆς μᾶλλον καὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, παρὰ διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ὄπλων.

Ἐθνικὴ λοιπὸν μελοποιΐα ὑπὸ εὐρύτεραν ἑλληνικὴν ἔννοιαν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ τὴν

σήμερον, ἔνεκα τοῦ ἀνεπαρκοῦς, ὡς εἴπομεν, πρὸς τοῦτο μουσικοῦ ὕλικου. Ἡ μελοποιΐα τῶν ἀρχαίων δραματίων, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πανελλήνιον σημασίαν, δέον νὰ γίνηται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μουσικῶν στοιχείων ὅλου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, οὐχὶ δὲ μονομερῶς κατὰ τὸ τεχνικὸν τοπικὸν ὕψος τῆς δεῖνος ἢ τῆς δεῖνος ἑλληνικῆς χώρας. Διὰ τοιαύτης τινὸς μονομερῶς μελοποιΐας θὰ δημιουργήσωμεν καὶ ἐν τῇ μουσικῇ τὸν τοπικισμόν, ὅστις δὲν θὰ ἦτο βεβαίως πρὸς τὸ γενικὸν συμφέρον τοῦ ἡμετέρου Γένους. Κατ' ἐμὲ ὁ σφοδρὸς γλωσσικὸς ἀγὼν, ὁ ὁποῖος διεξάγεται ὑπὸ τῶν ἄκρων θιασωτῶν τῆς τοπικῆς δημοτικῆς γλώσσης προέρχεται ἐκ τῆς ἀγνοίας τοῦ γλωσσικοῦ ιδιώματος σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἄν οἱ κύριοι μαλλιαροὶ εὐαρεστούμενοι ἐπεσκέπτοντο καὶ τὰς πλέον ἀπομακρυσμένας χώρας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἂν διέσχίζον τὰ παρθενικά ὄρη καὶ τὰς φάραγγας τῆς Μ. Ἀσίας, ἂν ἔβλεπον ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν θρακικόν, τὸν μακεδονικόν, τὸν ἠπειρωτικόν ἑλληνικὸν πληθυσμόν, λαλοῦντα γλώσσαν οὐχὶ βεβαίως ὡς αὐτοὶ γράφουσι καὶ πειρῶνται νὰ λαλῶσι, θὰ ἔβλεπον καὶ θὰ ἐπέιθοντο, ὅτι ὁ γλωσσικὸς αὐτῶν ἀγὼν δὲν ἀνταποκρίνεται ποσῶς εἰς τὰς πεποιθήσεις καὶ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ ἔθνους, κοθόσον οἱ ἀμιγεῖς οὗτοι καὶ παρθενικοὶ ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ δὲν τοὺς καταλαμβάνουσιν.

Πρέπει λοιπὸν νὰ προσέχωμεν ὅπως μὴ καὶ ἐν τῇ μουσικῇ συμβῆ τὸ αὐτό. Ἡ ἔθνικὴ μελοποιΐα διὰ νὰ καταστῆ ὄντως ἑλληνικὴ, πρέπει τὰ στοιχεῖα τῆς ἔμπνευσεως αὐτῆς νὰ ἀρύηται ἐκ τῆς μουσικῆς ψυχῆς σύμπαντος τοῦ ἔθνους.

Πρὸς δημιουργίαν λοιπὸν κοινῆς μουσικῆς γλώσσης δέον νὰ περισυλλέξωμεν ὅλα τὰ διὰ τῆς φωνητικῆς παραδόσεως σωζόμενα ἄσματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ εἶτα ἐκ τοῦ πολυτίμου τούτου ὕλικου νὰ δημιουργήσωμεν ἔντεχνα μουσικὰ ἔργα, δυνάμενα νὰ θερμάνωσι καὶ νὰ διδάξωσιν ὄντως τὴν νέαν ἑλληνικὴν γενεάν. Πρὸς τοιοῦτον δέ τινα σκοπὸν τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ δράματα εἶνε καταλληλότερα, διότι φέρουσι πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς γενικότητος.

Ἐπὶ τοιούτων περὶ γνησίας ἔθνικῆς μελοποιΐας ἰδεῶν ἐμφορούμενος, φιλόρχαιοί μου ἀκροαταί, ἀπὸ δωδεκαετίας περίπου ἀσχολοῦμαι εἰς τὴν περισυλλογὴν τῶν δημοδῶν μελωδιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Μέχρι τοῦδε ἔχω συλλέξει 200 περίπου ἀνεκδότους μελωδίας, φωνητικὰς καὶ ὄργανικὰς.²

1) Λέγοντες ταῦτα τῷ 1901 δὲν εἴχομεν ἐκδώσει εἰσέτι τὴν ἡμετέραν Συλλογὴν τῶν «260 ἑλληνικῶν δημοδῶν ἄσμάτων», ἣτις μόλις τῷ 1905 εἶδε τὸ φῶς ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ Μαρσαλλῆ, θαπάναις τοῦ ἀειμνήστου αὐτῆς ἱδρυτοῦ.

Σημ. νεωτέρα.

2) Νῦν ἡ ἡμετέρα Συλλογὴ, ἐκτὸς τῶν ἐκδοθέντων 260 ἄσμάτων, περιλαμβάνει καὶ ἄλλας ὑπὲρ τὰς 300 ἀνεκδότους μελωδίας, ἣτοι ἐν ὅλῳ περὶ τὰς 600. Σημ. νεωτέρα.

Ὀγδοήκοντα τούτων ὑποβληθεῖσαι εἰς δύο διαγωνισμοὺς τοῦ ἐν Κων/πόλει «Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου» ἐβραβεύθησαν δῖς. Τὰς μελωδίας ταύτας κατὰ καιροὺς συνέλεξα ἐν Μικρῆς Ἀσίας, τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου, τῆς Θράκης, Μακεδονίας, Ἡπείρου, Ἑλλάδος καὶ Κρήτης. Συνέλεξα δὲ ταῦτα, ἄλλα μὲν ἐπὶ τόπου, κατὰ τὰς διαφόρους δηλονότι θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς ἐορτὰς καὶ πανηγύρεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἄλλα δὲ καθ' ὑπαγόρευσιν ἀξιοτίμων κυρίων καὶ κυριῶν, γνωρίζοντων ἀπὸ μνήμης καλῶς τὰ τῆς πατρίδος αὐτῶν ἕσματα.

Ἐκτὸς τῶν τοπικῶν ἰδιωμάτων τὰ δημώδη ἡμῶν ἕσματα ἐν τῷ συνόλω οὐσιώδη διαφορὰν δὲν ἔχουσι, καθόσον ἡ τεχνικὴ αὐτῶν βάσις πανταχοῦ σχεδὸν διατηρεῖται ἡ αὐτή.

Αἴσματα καὶ χοροὶ ΚΥΠΡΙΑΚΟΙ

δι' ἕσμα καὶ κλειδοκύμβαλον

ὑπὸ Χρ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

Τοιοῦτον φέρει τίτλον ἡ ὠραία συλλογὴ, ἣν ἐν μεγάλῃ σχήματι (σελ. 44) καὶ ἐπὶ λαμπροῦ χάρτου ἐξέδωκεν ὁ ἐν Λεμεσῷ τῆς Μούσας φιλοπόνως καὶ φιλοτίμως θεραπεύων κ. Χρῆστος Ἀποστολιδης. Εἶνε περιττὸν διὰ μακρῶν νὰ ἐξάσωμεν τὴν σπουδαιότητα τῶν δημοτικῶν ἡμαρῶν, ἅτινα ἀποτελοῦσιν αὐτὴν ταύτην τὴν ψυχὴν ἐνὸς λαοῦ, τὰ ἰδεώδη αὐτοῦ καὶ ὅ,τι ἄλλο ἱερὸν δύναται οὗτος νὰ ἔχη. Ἀλλαχοῦ τὰ δημοτικὰ ἕσματα, ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτῶν καλλιτεχνικῆς καὶ ἐθνολογικῆς σημασίας, περισυλλέγονται καὶ ἐκδίδονται παρὰ Κυβερνήσεων καὶ Ἀκαδημιῶν. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη πρὸς τὰ μουσικὰ τῶν Πατέρων ἡμῶν λείψανα φροντίς καὶ μέριμνα θεωρεῖται παρ' ἡμῖν εἰσέτι ὡς περιττὴ πολυτέλεια. Τὰ ἄψυχα ὅσα τῶν Πατέρων ἡμῶν, μετὰ σεβασμοῦ τὰ περισυλλέγομεν καὶ τὰ περισώζομεν ἐν καλλιτεχνικοῖς νεκροταφείοις, ἢ καὶ ἰδιαιτέροις κενοταφείοις, ἀλλὰ τὰ μουσικὰ προϊόντα τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτῶν ψυχῆς, διὰ τῶν δόλων ἐξέφραζον οὗτοι τὰ θρησκευτικὰ, πατριωτικὰ, ἔρωτικὰ καὶ τὰ ἄλλα ἐθνικῆς χαρᾶς ἢ ὀδύνης συναισθήματα, τὰ παραμελοῦμεν τοσαύτον ἀστόργως, ὥστε ταῦτα καὶ νὰ κινδυνεύωσι ν' ἀπολεσθῶσι ὀλοσχερῶς. Ὅποια τῷ ὄντι ἀναληθισία καὶ ὅποια ὑποβίθαις τοῦ πνεύματος πρὸ τῆς ὕλης!

Ἄλλὰ τὰ ἐθνικὰ δημοτικὰ ἕσματα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων αὐτῶν ἰδιοτήτων, εἶνε καὶ πολὺτιμα ἐθνικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἐνόητος στοιχεῖα. Ἡ Κύπρος, ἡ ὠραία αὕτη ἐπὶ φιλομουσίᾳ καὶ πατριωτισμῷ διαπρέψασα καὶ διαπρέπουσα μεγαλόνησος τῆς Μεσογείου, ὑπὸ ἐθνικὴν μουσικὴν ἐποψίν ἦτο σχεδὸν ἄγνωστος ἡμῖν. Νῦν ὅμως διὰ τῆς ὠραίας συλλογῆς ἐνὸς φιλοπόνου αὐτῆς τέκνου ἐπικοινωνεῖ μεθ' ὄλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, μεθ' οὗ τὴν αὐτὴν μουσικὴν ψυχὴν καὶ τὰ αὐτὰ συναισθήματα ἀποδεικνύεται ἔχουσα.

Ἡ πολὺτιμος αὕτη συλλογὴ περιλαμβάνει ἐν ὄλῃ 21 ἕσματα, ἧτοι: τὸ *Τραγοῦδι τοῦ γάμου*, τὴν *Παφίτισσαν*,

τὴν *Καρπασίτισσαν*, τὸ *τραγοῦδι τῆς Σούσας*, τὸν *Ἀρμαχορόν*, τὸν *Μᾶς ἢ Κλήδονας* καὶ διαφόρους ἀνδρικοὺς καὶ γυναικείους χοροὺς, ἐν οἷς ἐπικρατεῖ ὁ *καρσιλαμᾶς* (ἀντικρυστός). Ἐκ τῆς παρασημάνσεως τῶν ἡμαρῶν φαίνεται, ὅτι ἡ μελωδία αὐτῶν ἔχει διατυπωθῆ, ἢ κάλλιον ἔχει φωτογραφῆ πιστῶς καὶ ἀκριβῶς. Ἐπίσης καὶ οἱ ρυθμοὶ αὐτῶν σημαίνονται μετ' ἀκριβῆς εὐστοχίας. Ἄλλ' εἰς τοὺς συνθέτους καὶ μικτοὺς πόδας ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ κλασματικὴ ἀπόδοσις τινῶν ἐξ αὐτῶν δὲν εἶνε ἀκριβῆς. Ἐναλλὰξ π.χ. καὶ ἐν συνεχεῖς σημειοῦνται $\frac{1}{4}$ καὶ $\frac{3}{4}$, ἐπότε ἡ ἀκριβῆς ἐκτέλεσις θὰ ἀπῆται εἰς $\frac{1}{4}$ τὸ $\frac{3}{4}$, διότι ἕκαστον μονόσημον τοῦ $\frac{1}{4}$ συνίσταται ἐκ δύο ὀγδόων, ἧτοι δύο ἡμίσεων χρόνων καὶ τότε τὸ μελωδικὸν ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο ἄλλοιον. Κατὰ ταῦτα ὅρα οἱ συνεχεῖς πόδες $\frac{1}{4}$ καὶ $\frac{3}{4}$, ἢ $\frac{1}{4}$ καὶ $\frac{3}{4}$ πρέπει ὀρθότερον νὰ σημειωθῶσιν ἢ $\frac{1}{4}$ καὶ $\frac{3}{4}$, ἢ $\frac{1}{4}$ καὶ $\frac{3}{4}$ καὶ οὕτω καθεξῆς διὰ νὰ εἶνε ἐν ἁρμογενεῖα οἱ συνεχεῖς ρυθμικοὶ πόδες. Εἰς τὸ *τραγοῦδι τῆς Σούσας* θὰ ἐπρετιμῶμεν τὸν $\frac{1}{4}$ ρυθμικὸν πόδα, ὃν ἔχει καὶ ὁ εἰς *Ἀπόλλωνα Ὕμνος* καὶ ὅχι $\frac{1}{4}$ καὶ $\frac{3}{4}$. Τὸ αὐτὸ λεκτέον καὶ διὰ τὰ παρόμοια λοιπὰ ἕσματα. Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ εὐρυθμία βραίνει καλῶς καὶ ὀρθῶς.

Ἄλλ' ἡ συλλογὴ τοῦ φιλοπόνου κυπρίου μουσικοῦ φέρει εἰς τὰ ἕσματα καὶ ἔντεχον ἁρμονικὴν περιβολὴν πρὸς κλειδοκύμβαλον, φιλοτεχνηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς Ἑλληνομουσουργοῦ κ. Διονυσίου Λαυράγκα. Ἡ συνοδεία αὕτη ἔχουσα εἰσαγωγὰς καὶ ἐπιρῆδὰς ἐν τῷ κλειδοκύμβῳ ὄντως ἐπιτυχεῖς, εἶνε λίαν ἔντεχνος καὶ ποιικίλη εἰς μουσικὰ σχήματα, οὕτως ὥστε καὶ ἀσθηρότατοι μουσικοὶ ἐκτελεστοὶ νὰ ἔκνοσηθῶσιν ἐπαρκῶς. Ἄλλ' ἡ λίαν ἔντεχνος αὕτη περιβολὴ, ἐν τισὶ περιχλαῖς νομιζομένη, ὅτι ἐπισκιάζει κατὰ τι τὴν ἁπλότητα τοῦ λαϊκοῦ μέλους. Εἰς τὰ ὀδικὰ ἰδίως μέρη ἡ δύνατο ἡ συνοδεία νὰ εἶνε μετριωτέρα καὶ ἀφελεστέρη. Ἄλλὰ καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα δὲν θυμᾶμεθα ἢ νὰ ἐξάρσωμεν τὴν ἁρμονικὴν δεινότητα τοῦ Ἑλληνομουσουργοῦ, ὅστις διὰ τῆς ἐντέχνου ἁρμονικῆς αὐτοῦ συνοδείας ἠθέλησεν ἰσως ἐμπράκτως ν' ἀποδείξῃ, ὅτι τὰ περιφρονημένα δημοτικὰ ἡμῶν ἕσματα εἶνε ἐπιδεκτικὰ λίαν ἡψηλῆς καὶ ἐντέχνου πολυφωνικῆς ἁρμονίας.

Συγχαίρομεν θερμῶς τὸν κύριον Χρ. Ἀποστολιδὴν διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ἔργα δὲ καὶ ἐθνικὴν αὐτοῦ ἐργασίαν, προτρέπομεν δὲ αὐτὸν ὅπως, ὡς εὐλαβῆς σιαπανεύς πρὸς τὰ ὅσα τῶν Πατέρων αὐτοῦ, περισυλλέξῃ ὅτι ἄλλο μουσικὸν λείψανον περισώζει ὁ φιλογενῆς καὶ φιλόπατρις τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος λαός.

ΕΚ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΧΟΡΩΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
"ΤΕΧΝΗΣ",

1. Εὐρίσκεται παρὰ τῷ συγγραφεῖ ἐν Λεμεσῷ τῆς Κύπρου καὶ τιμᾶται 5 σελλίνια, καὶ 5½ (7 φράγκα) ἐν τῷ ἔξωτερον.

1

59. Ο ΘΕΟΣ ΗΛΘΟΣΑΝ ΕΘΝΗ

« Εποικήθη μετὰ τὴν ἄλωσιν Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ
Μανουὴλ Λαμπαδαρίου τοῦ Χρυσάφη ».

ΗΧΟΣ λ ρ Νη.

0 Θε ο η ο ο ο ο ο ο ο ο ρ ο ο ο
 ο ο ο ο ο ος η η η η λ θ ο ο σα α αν
 ε ε ε θνη ρ η η η η η η λ θ ο ο ο σαν ρ η λ
 θ ο ο ο σα α α αν ε ε ε ε ε θνη λ εις
 τη η ην κλη η η η η ρ ο ο ο νο μι ι ι ι ι ι τη η κλη η ρ ο
 νο μι ι ι ι ι α α α αν σου ρ ε ε μι ι ι ι ι ι ι α α α
 ναν το ον να ο ο ον τον α ρι ο ο ρ σου ου ρ ε ε ε ε ε ε ε
 ε ε ε μι ι ι α α α να α α χα α α α α α χα α α χα
 α α α α α α χαν λ ε ε μι ι ι ι ι ι α α α ναν του ον
 να ον το ον α α α α γι ι ο ο ο ο ο ο ον σου λ ε μι
 ι ι ι α α ναν Κυ ρι ε ρ ε θεν το τα α θνη σι ι μαι χαι αι αι αι αι
 αι αι αι α α α α των δου ου ου ου λω ω ω ων σου ρ βρω ω ω ω
 ω ω ω ω βρω μα τα ρ τοις πε τει νοις του ου ρα α νου ου τα ας σα α
 α αρ κα α α ας τω ων ο ο ο ο σι ι ι ι ω ω ων σου λ τοις θη
 ρι ι ι ι ι οις τη ης γη η η η η η ης ρ ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε

χε ε ε ε αν ε ξε ε χε ε ε ε ε ε αν π ε ξε ε χε ε
 ε ε α αν το ο ο αι αι αι αι αι αι αι αι μα αυ τω ω ω ν Κυ υ υ
 ρι ι ι ε λ ε ξε χε αν το αι αι αι αι αι αι αι αι αι αι αι αι
 αι αι μα αυ των η η ως ει ει υ υ υ υ υ υ υ υ υ δωρ λ κυ κλω ω I
 ε ε ρου ου ου σα α λη ημ και αι αι αι αι ου ου κη η η ην ο ο θα α
 α α πτων ε γεν νη η θη η η μεν ε γεν νη η η η η θη η
 η η με ε ε εν ο ο νει ει δο ος τοι οισ γει το σι ι ι ι ν η η
 μω ω ω ω ν μυ κτη ρι σμο ο ο ο ος και αι αι αι αι αι χλε ευ
 α σμο ο ο ο ο ο ο ο ο ος λ τοις κυ υ υ κλω ω ω ω η η η η μων
 ε ω ω ω ως πο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο τε ε Κυ ρι ι ε πα
 α α λιν ε ω ω ω ω ω ως πο ο ο ο τε ε Κυ ρι ι ε ορ γι
 σθη η η σει ει ει ει εις τε ε ε ε ε ε λος εκ και θη σε ε ε ε ται
 αι ως πυ υ υ υ ρ ο ο ζη λο ο ο ο σου ε ω ω ω ω ω ως
 πο τε Κυ υ υ υ υ υ ρι ι ι ι ε εκ χε ον την ο ο ο ο ο ορ
 γην σου ου ου ε εκ χε ε ε ε ον εκ χε ε ε ε ο ο ο ο ον τη η
 ην ορ γη η η η η η η η η σου ε ε πι ι τα α ε ε θνη η
 τα α μη η γι ι ι ι νω σκον τα α α α α α α α α α α
 σε και ε πι βα σι λει ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει ας αι αι το ο

ο ο ο ο νο ο ο ο μα α α σου ου ου ου ου ουκ ε ε πε
 κα λε ε ε ε σα α α αν το λη μη η η μνη η σθης η η μιν α νο με ω ω ων
 α α α α αρ χαι αι αι αι αι αι ων αλ λα α βο η η η η θη η
 η η σο ον η η με ι ι ιν τα α α α α χυ υ και αι ε ε ε ε
 ε ε λε ε ε ε ε η η σο ο ον η η μα ας Δ

60. ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Ποίημα Χρ. Χατζηχρηστού. — Μέλος Βοημικόν, μεταγραφέν.

Ρυθμός τρίσημος χ

Ήχος Γα. $\frac{3}{4}$

Εὐ - γνω - μο - σύ - νη και χα - ρά ρυθ - μί - ζουν τὰς χορ - δὰς, νὰ
 ψάλ - λουν ἄ - σμα - τα φαι - δρά, τι - μη - τι - κὰς ῥ - δὰς.
 Εἰς τοὺς εὐ - ερ = εἰς τοὺς εὐ - ερ = ἔ - στους εὐ - ερ - γε - τας μας λ κ' εἰς
 τοὺς ε - φό = κ' εἰς τοὺς ε - φό = ε - φό - ρους, σε - βα - στους, ε
 φέ = ε - φό - ρους σε - βου - στους.

61. ΤΑ ΠΑΘΙΑ ΠΩΠΑΘ' ΑΓΓΕΛΟΣ

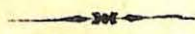
Ἄσμα δημῶδες, ᾄδόμενον ἐν Χαλκιδικῇ παρὰ τῶν γερόντων

κατὰ τὰς χειμερινὰς συναναστροφάς.

Ρυθμός 4σημος χ

Ήχος α'. Πα. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Ἀστερίου Γ. Στερεοῦ.

Τὰ πά - θια πῶ - παθ' Ἄγ - - γε - λος (καὺ - μέ - νε, "Α = μω - ρέ, "Α - - -
 (να) - - γγε - λε, Δ μω - - ρέ) κα - νεῖς νὰ μὴν τὰ πά - -
 θη οὐ - δε κα - ρά - βι, μω - ρέ, σὸ γλα - λό. π

62. Ο ΘΕΟΣ ΗΛΘΟΣΑΝ ΕΘΝΗ

Ἐμελοποιήθη τῷ 1458 ὑπὸ ΜΑΝΟΥΗΛ ΧΡΥΣΑΦΗ, Λαμπαδαρίου τῆς Ἁγίας Σοφίας.
Μελωδία βυζαντινὴ.

Ἐρμηνευθεῖσα ὑπὸ ΜΑΡΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
καὶ μεταγραφεῖσα εἰς τὴν γραμμικὴν
παρασημαντικὴν ὑπὸ Γ. Δ. ΠΑΧΤΙΚΟΥ.

Larghetto.

Ὁ Θεός ἦλθσαν ἔθνη, ἦλθσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου ἔμιαναν τὸν ναόν τὸν ἅγιόν σου ἔμιαναν (χα) ἔμιαναν τὸν ναόν τὸν ἅγιόν σου ἔμιαναν, Κύριε. Ἐθεν τὰ θνησίματά των σου βρώματα ταῖς πετειναῖς τοῦ οὐρανοῦ τὰς σάρκας των ὀσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς

γῆς ἔ - - ξέ - - χε - - αν, ἔ - ξέ - - χε - - -
αν, ἔ - - ξέ - - χε - - - αν τὸ αἶ - - μα αὐ - τῶν,
κύ - ρι - - ε, ἔ - ξέ - χε - αν τὸ αἶ - - - - - μα αὐτῶν ὡσεὶ
ὑ - - - - δωρ κῦ - κλω ἰ - ε - ρου - - σα - λῆμ και
οὐκ ἦν ὁ θά - - πτων. Ἐ - γεν - νή - θη - μεν, ἔ - γεν -
νή - - - θη - - - μεν ὁ - νει - δος τοῖς γεί - το - σιν
ἡ - μῶν, μυ - κτη - ρι - σμὸς και χλεύ - α - σμὸς
τοῖς κύ - κλω ἡ - - μῶν. Ἐ - ως πό - - -
τε, κύ - ρι - - ε, πά - - λιν, ἔ - ως πό - τε, κύ - ρι - ε, ὄρ - γι -
σθή - - ση εἰς τέ - - λος ἐκ - καν - θή - σε - - ται ὡς
πῦρ σ ζῆ - λός σου, ἔ - ως πό - τε,
κύ - - - ρι - - - ει "Ἐκ - χε - ον τὴν ὄρ - - γὴν σου
ἐκ - - χε - - ον ἐκ - - χε - - ον τὴν ὄρ - γὴν

σου, ἐ - πί - τὰ ἔ - θνη τὰ μὴ γι - νώ - σκον.
 τά σε καὶ ἐ - πί - βα - σι - λει -
 - ας τὸ ο - νο - μα σου οὐκ ἐ - πε - κά.
 - λει - σαν - το Μῆ μνη - σθῆς ἡ - μῶν ἀ - νο - μι - ῶν
 ἀρ - χαι - ῶν. Ἀλ - λά βο - ῆ - θη - σον ἡ - μῖν τα -
 χύ καὶ ἐ - λεί - η - σον ἡ - μᾶς.

63. ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ

Μεταγραφὴν ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παρασημαντικῆς.

ΡΩΜΑΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΛΩΔΟΥ.

Μετρίως = Moderato.

Κων - σταν - τῆ - νος σὴ - με - ρον σὺν τῇ μη - τοί τῇ Ἐ -
 τὸν σταυ - ρὸν ἐμ - φαί - νου - σι τῷ παν - σε - θά - σμι - ον
 λέ - ξυ - νη λόν πάν - των μέν των ἢ - σου - δαί -
 ξύ - λον ὁ - πλον δε κατ' ἐ - ναν - τί -
 - - - - - ὠν αἰ - σχύ - νην ὄν - τα εἰ ἡ - μάς γάρ ἐ - γεν -
 - - - - - ὠν πι - στῶν ἁ - γά - κτων
 νή - θη ση - μεῖ - ον μέ - γα καὶ ἐν πο - λέ - μοις φρι - κτόν. *rit.*

64. ΕΙΣ ΞΕΝΗΝ.

Ἀφιεροῦται εἰς τὸν περισπούδαστόν μοι φίλον
Κύριον ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΝ Ν. ΜΑΛΤΟΝ.

Ποίημα
Δ. ΒΙΚΕΛΑ.

Μουσικὴ
ΜΑΤΘΑΙΟΥ Σ. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΥ.

Andantino.

Μὴ τὴν ἐπι-θό-βο-λη, ἴμα-τιά πε-τὰς εἰς κοῦ-α
θεῖ-ας ἁ-γά-πης καὶ θερ-μῆς μὴ λό-για μου γυ.

Più mosso.

a tempo.

στή-θεια. ὦ-ραί-α εἰς' ἁ-λή-θεια, πλήν τῶν ἴμα-τιῶν σου ἢ φω-
ρεῦ-εις. κί' ἂν ἴπῳ, μὴ τὰ πι-στεύ-εις, λό-για θα εἶ-ναι τῆς σιγ.

pp

f Animato.

τιά ἐ-μέ δὲν μέ θεο-μαί-νει. Ἄχ, ἁ-φες, με, ξαν-θο-μαλ
μῆς κί' ἁ-γά-πη πα-γω-μέ-νῃ.

pp

meno mosso.

λοῦ, καὶ ἡ καρ-διά μου εἶν' ἁλ-λοῦ, ἁλ-λοῦ εἶ-ναι δυσ-μέ-νῃ.

1^η 2^η *mf* *Sostenuto.*

Βα - ἥ κό - ρη ὀ - ποῦ ἀ - γα -

πῶ ἐβ - γῆ - κε ἀπ' τὴν φω - ληά μου, κί ὄ - τι ἔ - χω

cresc.

ἴστην καρ - δια μου Ἑλ - λη - νι - κά θα τῆς τὸ πῶ

cresc.

p

καὶ ἔ - χι εἰς γλῶσ - σαν ξέ - νη.

dim.

f *Animato.*

Ἄχ, ἀ - φες με, ξαν - θο - μαλ - λοῦ, καὶ ἡ καρ - δια μου εἶν' ἀλ -

pp *rit.*

λοῦ, ἀλ - λοῦ εἶ - ναι δοσ - μέ - νη. *Tempo I.*

pprit. cresc. *f*

65. Ο ΨΑΡΑΣ.

Ἀφιερῶται τῷ φιλοτάτῳ ΖΑΦΕΙΡΙΩ, Φ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΩ, δικηγόρῳ.

Μουσική Β. Ν. ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΥ.

Allegretto Ζωηρῶς.

1. Δει - λι - νό ἐ - σή - μαι - νεν ὁ ψα - ρᾶς γε - λά - ει
μπαί - νει στή βαρ - κού - λα του παίρ - νει τὸ κου - - - - - πί.

ἔ - χει καὶ τὰ δί - χτυα του στὸ δε - ξί του πλά - ῖ καὶ τὸ τρα - γου -
- δά - κι του ἀρ - χι - νᾶ νὰ 'πῃ· τοῦ για - λοῦ τὰ παλ - λη - κά - ρια

πιά - νουν ψά - ρια, πιά - νουν ψά - ρια, τοῦ για - λοῦ τὰ παλ - λη - κά - ρια πιά - νουν ψά - - - ρια.

1. 2.

66. O SALUTARIS

Solo de Soprano et Chœur à 4 Voix.

A. BOURDON.

Adagio (♩ = 50)

ORGUE.

p *f*

Two staves of piano music. The right hand has a melodic line with some grace notes. The left hand has a bass line. There are two markings that look like "red." with a line through them, possibly indicating a reduction or a specific performance instruction.

SOLO. *cantabile*
Sotto voce. O Sa - lu - ta - ris ho - sti - a que coe - - - li pan -
p
Vocal line with piano accompaniment. The piano part starts with a piano (*p*) dynamic.

- dis o - sti - um *cresc.* Bel - la pre - - - munt hos
Vocal line with piano accompaniment. The piano part has a *cresc.* marking.

- ti - li - a. *ff* Bel - - - la pre - munt ho -
- ti - li - a. *sf*
Vocal line with piano accompaniment. The piano part has a *sf* marking.

- sti - li - a Da - - ro - bur Da - ro - bur fer au - xi - li - - um Da -
p
Vocal line with piano accompaniment. The piano part has a *p* marking.

- ro - - - bur fer au - - - xi - li - um.
rall. poco
Vocal line with piano accompaniment. The piano part has a *rall. poco* marking.

67. Η ΠΑΦΙΤΙΣΣΑ

Δημῶδες Ἑλληνικὸν ᾄσμα τῆς Κύπρου.

Συλλογὴ ΧΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ.
Κλειδοκύμβαλον Δ. ΛΑΥΡΑΓΚΑ.

f *tr.* *Con slancio.* ($\text{♩} = 80$)

Ἄη! τζιέ - ψές ὡς τὰ με - - σά - - γυ - - χτα

ad libitum *lunga* *a tempo* *tr.*

(ν)ή - μουν πα - ππέ - - ξω θκίο

col canto *lunga* *a tempo*

a piacere *tr.* *tr.* *mf* *a tempo*

σου Ἄη!

lento *mf* *a tempo*

rit. *a tempo*

τζιά - κου - ἄ σου τζιέ - κόν - τζιυ - ζες

col canto *ff* *a tempo*

(♩=104)

Con slancio. (♩=80)

f

Ἀη! τζιά - κου - ά σου τζιέ - - κόν - τζιυ - - ζες αἰ -

vocalizzando a piacere

λά - λουγ μή - - κα - - κό

col canto

tr *f* *a tempo* *f stent.º* *a tempo*

σου. ὀ - ρή - ρου - σου ὀ - ρή - ρου - -

a tempo *f stent.º col canto* *a tempo*

rall.

σου πό - σα τρα - βῶ για ἄλλου σου.

col canto.

68. ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΠΑΪΤΟΥΣΚΑ.
ТАНЦЪ АЛЛА ПАЙУШКА.- DANSE PAÏDOUSCHKA.

DOBRI CHRISTOFF.

Allegro molto.

The musical score is written for piano and consists of six systems of two staves each. The key signature is one flat (B-flat major or D minor), and the time signature is 2/4. The piece is marked 'Allegro molto'. The notation includes various dynamics such as *f* (forte), *p* (piano), and *ff* (fortissimo), as well as accents and slurs. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, and rests. There are repeat signs in the third and fifth systems. The overall style is characteristic of a lively folk dance.

A piano introduction in G minor, 3/4 time. It begins with a forte (f) dynamic and features a melodic line in the right hand and a supporting bass line in the left hand. The piece concludes with a piano (p) dynamic marking.

69. ΠΛΗΣΙΕΣΤΕΡΟΝ ΣΟΥ, ΘΕΕ ΜΟΥ

Προσευχή ψαλείσα κατά τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς καταβυθίσεως τοῦ „ΤΙΤΑΝΙΚΟΥ.“

Μουσική SAINT HILAIRE.

Adagio. (♩=100)

Mon Dieu plus près de toi, plus près de toi

C'est le cri de ma foi: — Plus près de toi

Par le jour où l'é-preu-ve Dé - bor - de comme un fleu-ve

Gar - de moi près de toi — Plus près de toi.

dim. *p*

70. ΜΕΛΩΔΙΑ ΟΞΥΦΩΝΟΥ ἐκ τοῦ μελοδράματος ΤΟΣΚΑ (PUCCINI)
διεσκευασμένη διὰ ΚΙΘΑΡΑΝ.

Ἐκ τῆς συλλογῆς Γ. Λ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ
Ἄρ. 126.

Andante lento.
pp
con molta dolcezza

f
poco allarg.

pp
poco rall.

p
con anima

pp

cresc. molto

f
molto allarg.

p
rall.

pp

71. ΜΑΝΑ ΗΡΤΕΝ Η ΑΝΟΙΞΙ

Ἦσμα δημῶδες, ἀδόμενον ἐν Συνασῶ τῆς Καππαδοκίας, κατὰ τὸ ἔαρ
πρὸς κύκλιον χορόν.

Συλλογὴ καὶ κλειδοκυμβάλου συνοδεία
Γ. Δ. ΠΑΧΤΙΚΟΥ.

Andante (♩ = 138).

Mά - να, ἤρ-τεν ἡ ἄ - - νοι-ξίς, τὸ

ἔο - - μο κα - λο - - καὶ - - ρι, ἤρ - - θαν τὰ χί-λια τὰρ-γα -

τα, [Ἦσα-τσα-κι μου, τσατσάκι μου, νὰ ζῆς παλ-λη-κα-ρά-κι μου.]

72. ΕΛΑ, ΠΑΝΑΓΙΑ, ΚΑΙ ΣΩΣΕ.

Ἦσμα δημῶδες ἑλληνικόν, ἀδόμενον ἐν ΡΟΔΩΙ κατὰ τοὺς γάμους.

Allegro = Γοργῶς.

1. Ἐ-λα Πα=ἔ-λα Πα=ἔ-λα Πα-να - - γιά και σῶ-σε,

ἔ-λα Πα-να - γιά και σῶ-σε νοῦν και λο - γι - σμόν με δῶ-σε.

ΑΣΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

59. Ο ΘΕΟΣ ΗΛΘΟΣΑΝ ΕΘΝΗ

*Μελοποιηθείς υπό τοῦ πρωτοψάλτου τῆς Ἀγίας Σοφίας
Μαρουήλ τοῦ Χρυσόφου.*

Ὁ ἄνω θρῆνος ἐπὶ τῇ Ἀλώσει Κωνσταντινουπόλεως, συντεθειμένος ἐκ ψαλμικῶν στίχων τοῦ Λαυίδ, εὔρηται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 1120 μουσικῷ χειρογράφῳ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς ἐν Ἀθωνί Ἱ. Μονῆς τῶν Ἰβήρων, φιλοπονηθέντι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ μελοποιῦ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐν τῷ τέλει τοῦ χειρογράφου σημειώσεως, ἐχοῦσης ὡδε· «*Ετελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον, αἱ ἀκολουθίαι πᾶσαι τῆς ψαλτικῆς διὰ χειρὸς Μαρουήλ Δούκα Λαμπαδαρίου τοῦ Χρυσόφου ἐν ἔτει 1120 (6966=1458) Ἰνδικτιῶνος ΣΤ'... Ἰουλίῳ... Καὶ οἱ βλέποντες εὐχεσθὲ μοι διὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἀγάπην.*»

Τὸ μέλος τοῦ ἕσματος τούτου, ἀνήκον εἰς τὴν τάξιν τῶν καλουμένων *καλλιφωνικῶν*, ἠρμηνεύθη εἰς τὴν ἐν χρήσει ἐκκλησιαστικῆν παρσημαντικὴν ὑπὸ Μάρκου Βασιλείου, Πατριαρχικοῦ Γραμματέως, ὅστις καὶ ἀνεῦρε τοῦτο ἐν τῷ μνησθέντι μουσικῷ Κώδικι.

Ἡ μελωδία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου ἕσματος ἔχει ἀσυνήθη μεγαλοπρέπειαν. Αἱ λέξεις ἀποδίδονται διὰ τῶν μουσικῶν τόνων ὡς διὰ ζωνῶν χρωμάτων ζωγράφου. Εὐθύς ἐν τῇ ἀρχῇ ἡ μελωδικὴ φράσις τῆς λέξεως *ὁ Θεὸς* προδίδει ἐμπνευσμένον μουσουργόν, εὐλαβῶς ἀτενίζοντα πρὸς τὴν παρηγοροῦσαν ἐπὶ δεινοῖς παθήμασι θεότητα. Ἡ διὰ ποικίλων ἰδίως μουσικῶν σχημάτων ἀπόδοσις τῶν ἐννοιῶν εἶνε ὄντως ἀξιοθαύμαστος. Ἄν δὲ περιβληθῇ τὸ ἔσοχον τοῦτο μέλος καὶ διὰ πολυφώνου ἀρμονικῆς περιβολῆς, ὑπὸ κρουομένης μάλιστα καὶ διὰ ὀρχήστρας ἐξ ἐγγύχρδων ὀργάνων, ἀναμφιβόλως θὰ μεταφέρῃ τοὺς ἀκροωμένους ὄντως εἰς οὐράνια δώματα. Συγχαίρομεν τὸν πολῦτιμον ἡμῶν συνεργάτην κ. Μάρκον Βασιλείου, διότι διὰ τῶν μουσικῶν αὐτοῦ ἀνασκαφῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἀγιοπύργου Ὀρους παρέδωκεν ἡμῖν τοιοῦτον ἔσοχον μουσοῦργημα.

Τουρκικὴ ἐφημερίς τῆς Πόλεως μας, ἡ «Γενί Γαζέττα» πρό τινων ἡμερῶν ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ ἔγραψε τάδε περὶ τῆς Ἀγίας Σοφίας.

«Ἐν τῇ χώρᾳ μας ὑπάρχει ἐν ἀθάνατον μνημεῖον, ἡ Ἀγία Σοφία τῶν Βυζαντινῶν, ἣτις συγκεντρώνει ὡς μαγνήτης τὰ πλήρη σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως βλέμματα σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Ὁ πανδαμάτωρ χρόνος, ὁ ἀνατρέπων τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου, προσέδωκε μεγαλειτέραν αἴγλην εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ αἰωνίαν ἀξίαν τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἣτις ἀπὸ τὰς πλήρεις μεγαλείου ἀρχαίας ἡμέρας τοῦ Βυζαντίου, παρ' ὅλα τὰ ραπίσματα τοῦ χρόνου, διετηρήθη μέχρις ἡμῶν, καὶ τῆς ὁποίας ἐκάστη πέτρα ἀντιπροσωπεύει τὴν ἱστορίαν χιλιάδων γεγονότων, πνιγέντων εἰς τὸ βάραθρον τοῦ χρόνου. Εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ αἰσθανθῇ ἐκάστη καρδιά, λάτρις τοῦ ὠραίου, ἱερὸν ῥίγος ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ ὀνόματος τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ νὰ μὴ ὑποκύψῃ πλήρης σεβασμοῦ, ὅταν εὐρεθῇ ἀπέναντι τοῦ μεγαλείου τοῦ ναοῦ τούτου, τῆς ἰσχύος καὶ τῆς δυνάμεως. Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ Ἀγία Σοφία, ὅπως ὅλα τὰ ὁμοιά της ἰδρύματα, εἶνε ἐν κομποτέχνημα, τὸ ὅποιον μᾶς ἐδόθη ἀπὸ τὴν ἱστορίαν. Ἡμεῖς εἴμεθα ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τῆς ἀνθρωπότητος νὰ τὴν προφυλάττωμεν, ὡς πρέπει.»

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἡ προφύλαξις τοῦ ἱεροῦ τούτου κτιρίου κατὰ καθήκον ἐπιβάλλεται, πόσον μᾶλλον δὲν ἐπιβάλλεται, χάριν τῆς διεθνoῦς μουσικολογίας, ἡ περίσσις τῶν χειρογράφων τῆς ἐν αὐτῷ ἀκμασάσης ἱερᾶς ψαλμωδίας, ἣν οἱ ὑπὸ τοῦ Βλαδิมῆρου τοῦ Α' ἀπεσταλμένοι σοφοὶ ἀκούσαντες «*Ἐνομίσαμεν, ἐφώνησαν, ἐνομίσαμεν ὅτι μετεκομίσθημεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Χορὸς Ἀγγέλων καταβαίνων ἐξ οὐρανῶν συνέγαλλε μετὰ τῶν Ἑλλήνων ψαλιῶν ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας!*»

60. ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Ποίημα Χρ. Χατζηχηρήστου. - Μέλος Βοημικόν, μεταγραφέν.

(Πληροφορίας περὶ αὐτοῦ ἴδε εἰς τὸ 59ον ἕσμα τοῦ Ε' τεύχους.)

61. ΤΑ ΠΑΘΙΑ ΠΩΠΑΘ' ΑΓΓΕΛΟΣ

Ἐκ τῆς ἀνεκδότου Συλλογῆς τοῦ κ. Ἀστερίου Γ. Στερεοῦ

Τὸ δημῶδες τοῦτο ἕσμα ψάλλεται ἐν Χαλκιδικῇ παρὰ τῶν γερόντων κατὰ τὰς χειμερινὰς σιαναστροφάς. Εἶνε πολὺ ἀρχαῖον καὶ διακρίνεται διὰ τὸ σοβαρὸν αὐτοῦ ἦθος. Ἄξιος θερμῶν συγχαρητηρίων εἶνε ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ τὴν μουσικὴν εὐδοκίμως διδάσκων κ. Ἀστέριος Γ. Στερεὸς διὰ τὴν ἐν διπλῇ παρασημαντικῇ διάσωσιν τῶν πολυτίμων τούτων τῆς λαϊκῆς μούσης προϊόντων.

Τὰ πάθια πῶπαθ' Ἀγγελος κενεὶς νὰ μὴν τὰ πάθη, οὐδὲ καρὰνι στὸ γιὰλό κι' οὐδὲ πουλι στὰ δάση. Σαράντα κλέφτες ἤμασταν, σαρανταυὸ νομάτοι ἔνα καῖκι πιάσαμε, ἔνα μικρὸ καῖκι.

5. Μᾶς πῆρε καὶ μᾶς ἔβγαλε σὲ ἔνα ξηρονῆσι, καὶ πέσαν γιὰ νὰ κοιμηθῶν, λίγο ὕπνο νὰ πάρουν κι' ὁ καπετάνιος ἔφυγε, κι' ὁ καπετάνιος φεύγει.

— Γύρισε πίσω, βρ' ἀδερφέ, γύρισε νὰ μᾶς πάρης.
— Σαράντα μέρες ὕστερα θαν' ἔρτω νὰ σὲς πάρω.

10. Νὰ πάρω τὰ κημέρια σας, νὰ πάρω τὰ σπαθιά σας.

— Ἐνας τὸν ἄλλον τρώγονταν, ἀπ' τὴ μεγάλη πείνα.
— Σαράντα κλέφτες ἤμασταν καὶ τρεῖς ἀπωμειναμε.

Κι' ὁ καπετάνιος ἔφτασε, κι' ὁ καπετάνιος ἤρθε, νὰ πάρῃ τὰ κημέρια μας, νὰ πάρῃ τὰ σπαθιά μας.

— Κι' ἐρρίξεν καὶ τὸν βάρεσεν καὶ πῆρην τὸ καῖκι.

Ὁ φίλος ἀποστολεὺς ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ διαβλέπει ἀνωμαλίαν τινὰ ἐν τῇ ἀποκόμῳ τῶν ἐννοιῶν μεταβολῇ. Ἄλλ' ἡ συντομία αὕτη εἶνε ἴδιον προσὸν πολλῶν δημοτικῶν ἡμῶν ἕσμάτων.

62. Ο ΘΕΟΣ ΗΛΘΟΣΑΝ ΕΘΝΗ

(Σχετικὰς πληροφορίας ἴδε εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 59ον ἕσμα.)

63. ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν τοῦτο τροπάριον, ψαλλόμενον τὴν 21 Μαΐου, ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῶν ἱσαποστόλων Κων-

σταντίνου και Ἑλένης, εἶνε κατὰ τὴν ποίησιν καὶ τὸ μέλος ἔργον τοῦ ἐμπνευσμένου τῆς Ἐκκλησίας μελωδοῦ Ρωμανοῦ, ποιήσαντος ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχαίων μέτρων καὶ ρυθμῶν περὶ τὰ 1000 Κοντάκια. Ἡ μελωδία εἶνε λίαν πρωτότυπος καὶ ἀρχαιοπρεπής, ἀρμόζει δὲ ἐπιτυχῶς καὶ εἰς τὸ ἱστορικὸν μεγαλεῖον τῆς Πόλεως ἡμῶν, φεροῦσης τὸ μέγα ὄνομα τοῦ πρώτου Αὐτοκράτορος, προστάτου τοῦ Χριστιανισμοῦ.

64. Εἰς ΞΕΝΗΝ

Ποίημα Δ. Βικέλα.— Μουσικὴ Μ. Μαυρογορδάτου.

Εἶνε ὁ τίτλος τοῦ ᾄσματος, ὃπερ χάριν τοῦ ἡμετέρου Περιδικοῦ ἐμελουργήθη ὑπὸ τοῦ ἐμπνευσμένου αὐτοῦ μουσουργοῦ. Εὐθὺς ἀμέσως ἀπὸ τῶς πρώτας ἔτι συγχροδίας τοῦ κλειδοκυμβάλου φαίνεται ὅτι ὁ συνθέτης εἶνε εὐρείως μορφώσεως καὶ ἐμπνεύσεως μουσικός, μὴ δεσμευόμενος ποσῶς ἀπὸ τυπικοῦς περιορισμοὺς τῆς τέχνης. Ἡ μελωδία εἶνε λίαν ἐκφραστική, ἢ δὲ συνοδεία τοῦ ὄργανου ἔτι μᾶλλον ἐξαιρεῖ αὐτήν. Αἱ μετατοπίσεις τῶν κλιμάκων καὶ τοῦ ρυθμοῦ ἢ πορεία γίνονται μὲ πολλὴν εὐχέρειαν καὶ συμμετρίαν. Ἡ καταληκτικὴ δὲ μελωδικὴ φράσις τοῦ στίχου « Ἄλλου, ἄλλου εἶνε δοσμένη » (ἡ καρδιά) μετεωρίζεται μὲν κάπως. ἄλλ' εἶνε μαλαγγολικῶς περιταθῆς, ἀποπνεύουσα βαθύτατον θελκτικὸν ἄρωμα ἐν τῇ ψυχῇ. Οἱ χειρισταὶ τοῦ ᾄσματος καὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου ἀποκτῶσιν ὄντως ἐν ἔξοχον θελκτικὸν μουσουργημα, παρ' ἐμπνευσμένης ἑλληνικῆς διανοίας συντεθέν.

65. Ο ΨΑΡΑΣ

Εἶνε ὡραῖον καὶ εὐχαρι μουσουργημα τοῦ ἐν Βάρνῃ διαμέοντος ὁμογενοῦς μουσικοῦ κ. Β. Ν. Γουναροπούλου, δυνάμενον νὰ ψαλῆ καὶ ὑπὸ μαθητῶν ἀνωτέρων σχολῶν.

2. Τόσο, τόσο ψάρεμμα ὁ ψαράς τραβάει
ὅπου λὲς τὰ δίχτρα του πῶς θεὸς νὰ κοποῦν
μὲ χαρὰς χαμόγελο γύρω του κυτᾶει
καὶ τὸ τραγουδάει του ἀρχινᾷ νὰ πῆ·
Πάρτε, πάρτε, παλληκάρια, } δις
φρέσκα ψάρια, φρέσκα ψάρια. }

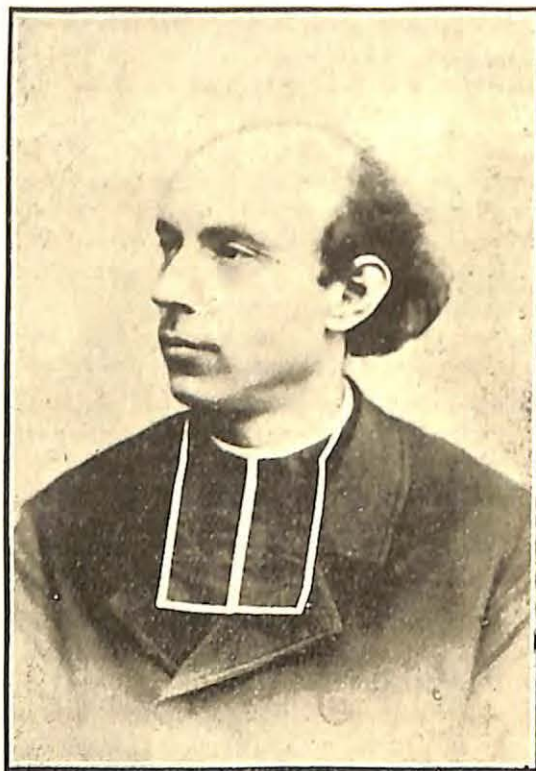

66. Ο SALUTARIS

Δι' ὀξύφωνον γυναικα καὶ χορὸν διὰ 4 φωνάς.

Εἶνε ὁ τίτλος τοῦ μουσουργήματος τοῦ διαπρεποῦς Γάλλου μελοποιῦ κ. Α. Bourdon, μέλους τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ρουέννης καὶ τετιμημένου τῆς « Μουσικῆς » συνεργάτου. Ὁ εὐγενὴς γάλλος μελοποιὸς ἀφιερῶν τὸ μουσουργημα αὐτοῦ εἰς τὸν ἡμέτερον διευθυντήν, εἰς ἔνδειξιν συμπαθείας καὶ ἐκτιμήσεως. Ὁ κ. Bourdon εἶνε κληρικὸς εὐρείως μουσικῆς μορφώσεως. Ἀσχολεῖται δὲ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ περὶ τὴν ἑλληνικὴν μουσικὴν, ἀφιερῶν εἰς τὴν μελέτην καὶ ἔκδοσιν καὶ τοῦ εἰς Ἀπόλλωνα ἕμνου μετὰ τοῦ διαπρεποῦς ἑλληνιστοῦ καὶ ἀκαδημειακοῦ Ε. Αυνγαῦ. Ἐκτιμήσας δεόντως τὰ μουσικοφιλολογικὰ τοῦ ἡμετέρου διευθυντοῦ ἔργα ἐποίησατο τὴν πρέπουσαν περὶ αὐτῶν εἰσήγησιν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Ρουέννης, ἢ ὅποια καὶ ἐγκρίνασα αὐτὰ ἐξελέξατο τὸν συγγραφέα αὐτῶν

παμψηφεί ἀντιεπιστέλλον μέλος. Ἡ περισπούδαστος τεχνικὴ αὐτοῦ εἰσήγησις ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ Περιδικῷ τῆς ἐν λόγῳ γεραρᾶς Ἀκαδημίας. Τὸ δημοσιεύμενον θρησκευτικῆς χροιάς μουσουργημα τοῦ κ. Bourdon, διακρινόμενον διὰ τὴν σοβαρότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν αὐτοῦ, ἔχει καὶ συνέχειαν ἐν τελείῳ τετραφώνῳ χορῷ μετὰ συνοδείας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁργάνου.

Ο ΓΑΛΛΟΣ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΚΟΣ Α. BOURDON

67. Η ΠΑΦΙΤΙΣΣΑ

Ἄσμα δημῶδες ἐκ τῆς Συλλογῆς τοῦ ἐν Λεμεσῷ μουσικοδιδασκάλου κ. Χρ. Ἀποστολίδου, περὶ ἧς ἐν ἄλλῃ στήλῃ δημοσιεύεται ἡ δέουσα βιβλιοκρισία. Ἡ παθητικὴ αὐτῆ μελωδία, ἔλκει τὴν καταγωγὴν αὐτῆς ἐκ τῆς ἱστορικῆς Πάφου, ἐν ἣ τσοσούτον ἐλατρεύετο ἡ θεὰ τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ κάλλους Ἀφροδίτη. Διὰ ταύτης τῆς μελωδίας δοκιμάζεται, κατὰ τὸν Συλλογέα, « ἡ εὐστροφία τοῦ κυπρίου τραγουδιστοῦ. »

1. Ἄη! Τζιζέφες ὡς τὰ μεσάνυχτα ἤμουν παπέξω θηγὸ σου,
Ἄη! τζιζάκουά σου τζιζέκόντζιζες τζιζελάλουν μὴ κα-
Ἐπωδός. [κό σου.

Ἄορὴ ρουσοῦ ὀρὴ ρουσοῦ
πόσα τραβῶ γιὰ λόου σου.

2. Ἄη! Ἐλάμκν μας, ἐλάμκν μας, σιγάν⁴ λάμκνον τὸ
[μελίσσι.

Ἄη! Ὁσπευ τζιζέποχωρίσκν μας, λεγόν⁵ μου τζιζυκαρίσι.
Γιὰ ὄνομα γιὰ ὄνομα
ἐφέξ εἰά την ὄραμα⁶.

3. Ἄη! Τὴν ἀγαπῶ χαρτολοσῶν⁷ τζιζέμῆν παρηγοροῦσιν.

1. Ἄπ' ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτι σου. 2. Κόρη ξανθὴ. 3. Μὰς ἤλαυνον, κατεθῆσκον. 4. Ὁσάν. 5. Λιγνόν, λεπτοζυές. 6. Ὁπτσίσι, ὄνειρον. 7. Μνηστεύουσιν.

Ἄη! Ὅσῃν παρηγορίαν θωρῶ τόσῃν χαρὰν δοῦσιν.
 *Orz, rousso, orz, rousso
 ὅ,τι φορήσεις πρέπουνσου.

68. ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ «ΠΑΪΤΟΥΣΚΑ»

Ὁ βουλγαρικός οὗτος χορὸς εἶνε σύνθεμα τοῦ ἐν Σόφιας ὀνομαστοῦ Βουλγάρου μουσικοῦ καὶ συμπαθοῦς συνεργάτου τῆς «Μουσικῆς» κ. Dobri Christoff. Βάσις τοῦ χοροῦ τούτου εἶνε δημῶδης βουλγαρική μελωδία. Κατὰ τὴν ἐνηλικίωσιν τοῦ διαδόχου τῆς Βουλγαρίας Βόριδος καὶ ὁ χορὸς οὗτος εὐμενῶς ἠκούσθη παρὰ τῶν ξένων. Ὁ κ. Χρίστωφ εἶνε μελετηρὸς μουσικός, ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν μελέτην καὶ τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς. Πέρουσι δὲ διὰ θεωρητικὰ τινὰ ζητήματα τῆς ἡμετέρας μουσικῆς συνεβουλεύθη ἐνταῦθα καὶ τὸν ἡμέτερον διευθυντήν.

69. ΠΛΗΣΙΕΣΤΕΡΟΝ ΣΟΥ, ΘΕΕ ΜΟΥ

Εἶνε τὸ ἀγγλικὸν θρησκευτικὸν ᾠσμα, τὸ ὁποῖον τὰ 1.643 θύματα τοῦ «Τιτανικοῦ», ἀφ' οὗ ἔσωσαν τὰ γυναικόπαιδα, συνήχθησαν πέριξ τῆς ὀρχήστρας τῶν ἠρωϊκῶν μουσικῶν καὶ συνοδείᾳ αὐτῆς ἔμελψαν αὐτὸ τὸ ὕστατον.

• Πλησιέστερόν σου, Θεέ μου, πλησιέστερόν σου. Ἰ με ἢ φωνὴ τῆς πίστεώς μου, ἐγγύτερόν σου. Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ συμφορὰ ἐκχειλίζει ὡς ποταμός, φύλαξόν με πλησίόν σου, πλησιέστερόν σου.

• Ἄν δέ ποτε γίνῃ ἀνάγκη νὰ κύψω τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν ρομφαίαν ἢ ἄλλην καταστροφὴν, ἐπιθυμῆ ἢ ψυχὴ μου νὰ ὑψωθῇ ἀκόμη ὑψηλά, πλησιέστερόν σου, Θεέ μου, πλησιέστερόν σου. »

(Πλείονας περὶ αὐτῶν πληροφορίας ἴδε προηγουμένον Τεύχος).

70. ΜΟΝΩΙΔΙΑ ΟΞΥΦΩΝΟΥ

Ἐκ τοῦ μελοδράματος «Τόσκας».

Χάρις εἰς τὸν διακεκριμένον αὐτῆς συνεργάτην κ. Γ. Λ. Ξανθόπουλον ἢ «Μουσικῆ» διὰ τοῦ τεμαχίου τούτου παρέχει ὡραίαν διασκευὴν τῆς μονωδίας τῆς «Τόσκας» τοῦ Πουτσίνη εἰς τοὺς ἐραστὰς τῆς παθητικῆς Κιθάρας. Δὲν ἀμφιβάλλομεν δ' ὅτι θέλουσιν οὗτοι δεόντως ἐκτιμῆσαι τὴν περὶ τὴν ἐπιτηδεῖαν συναρμογὴν εἰδικότητα τοῦ μουσοτραφοῦς διασκευαστοῦ καὶ ἡμετέρου συμπαθοῦς συνεργάτου.

71. MANA, HPTEN H ANOIEI

Τὸ δημοτικὸν τοῦτο ᾠσμα, ᾄδόμενον ἐν Συνασφῇ τῆς Καπαδοκίας πρὸς κύκλιον χορὸν κατὰ τὸ ἔαρ, ὑψηγορεύθη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Ἰω. Ἀμβροδῆ. Ἡ μετὰ βῆσις τῆς μελωδίας ἀπὸ τοῦ χρωματικῶν γένος εἰς τὸ διατονικὸν εἶνε λίαν ἀξιοσημείωτος.

Μάνα ἤρτεν ἢ ἀνοιξί, τὸ γιέρμο κκλοκκίρι,
 ἤρταν τὰ χίλια τᾶργατα, τὰ θέλουν χίλια χέργισα.
 — Δούλεψε, ξένε μ', δούλεψε κι' ἐγὼ νὰ σέ παντρέψω.
 πάλε ὁ ξένοσ 'δούλευεν 'ς τὸν τόπον γιά νὰ πάγη.

Νύχτα σελλόνει τᾶλογο, ἡμέρα τὸ καλιγόνει
 βάζ' ἀσημένια πέταλα, καρφιά μαλαγματένια
 καὶ τὰ καλιγοσίγια του ὄλ' ἀπὸ τζεβαέρ.
 (*Ημετελές).

72. ΕΛΑ, ΠΑΝΑΓΙΑ, ΚΑΙ ΣΩΣΕ

Τὸ δημῶδες τοῦτο ᾠσμα τῆς Ρόδου ψάλλεται ἐν Σουρουμῇ κατὰ τοὺς γάμους. Τὴν Κυριακὴν δηλαδὴ μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας οἱ λυρισταὶ συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν κανακιστῶν (τραγουδιστῶν) μεταβαίνουν εἰς τὸν οἶκον τοῦ γάμου, ἐν ᾧ στολιζεται ὁ γαμβρός. Ἐκεῖ προσέρχονται καὶ πάντες οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμβροῦ, πρὸς οὓς οὗτος βάλλει μετάνοιαν, ἐν ᾧ συγχρόνως ἐκεῖνοι δίδουσιν αὐτῷ χρηματικὰ δῶρα. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τὴν νύμφην ἰδιαίτερος. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ κανακισταί, ἐπαινοῦντες τοὺς μελλονύμφους, ᾄδουσι διάφορα ᾠσματα, ἐξ ὧν καὶ τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον.

1. Ἐλα, Παναγιά, καὶ σῶσε
 νοὺν καὶ λογισμὸν με δῶσε,
 νὰ ἴθυσμαι τὰ τραγούδια
 τὰ παλιὰ καὶ τὰ καινούργια.
2. Τρεῖς βασίλισσες τὰ κοῦσαν
 κι' ἄλλαις τρεῖς ἀπὸ τὴν Προῦσαν
 κι' ἄλλαις τρεῖς ἀπὸ τὴν Σάμον
 πῶς θὰ κάμωμεν τὸν Γάμον.
3. Καὶ μᾶς στείλασι παιγνίδια
 καὶ περιστεράκια χίλια.
 Τὰ παιγνίδια νὰ βροντῶσι
 τὰ πουλιὰ νὰ κελαδῶσι.
4. Τὰ πουλιὰ νὰ κελαδῶσι
 καὶ τὴν νύμφην νὰ παίνωσι,
 ποῦχει τὰ μαλλιά σαρκί
 πρέπει τῆς τὸ μεγαλῆκι.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ «Τιτανικοῦ». — Μέτρα κατὰ τῶν ἀσέμων χορῶν καὶ μουσικῆς. — Ὁ «Ἰπότης» τῆς Ρόδου. — Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας περὶ τοῦ κλασσικοῦ θεάτρου.

Ἄγγλια. — Ἐν Λονδίῳ ἐν τῷ Καθεδρικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Παύλου ἐτελέσθη συγκινητικώτατον μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ «Τιτανικοῦ», ἐν μέσῳ λυγμῶν, θρήνων καὶ κοπετῶν, πεντακισχίλια δὲ στόματα συνανέμελλον μετὰ τοῦ κλήρου τὰ νεκρώσιμα ᾠσματα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἐν τῷ παρόντι τεύχει δημοσιευόμενον ᾠσμα, ψαλὲν ὑπὸ τῶν θυμάτων κατὰ τὴν ὥραν τοῦ καταποντισμοῦ. Πλείστοι ἐκ τῶν λυγμῶν δὲν ἠδύναντο νὰ ᾄδωσι, καταβρέχοντες δι' ἀφθόνων δακρῶν τὸς σελίδας τῶν προσευχηταρίων, καὶ πλείστοι ἐλιποθύμησαν.

Ἐπίσης, κατὰ τὰς πληροφορίας ἡμῶν, καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς «Καρπαθίας» διάσωσιν τῶν ἐν ταῖς ναυαγιστικαῖς λέμβοις, οἱ ναυαγοὶ ἔψαλον ἐπ' αὐτοῦ δοξολογίαν πρὸς τὸν

Θεὸν ἐπὶ τῇ ἑαυτῶν διασώσει, μεθ' ἣν ἐφάλγη μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῶν ἀπολεσθέντων.

Ἀμερικῆ.—Μεγάλη παρατηρεῖται κίνησις ἐν Ἀμερικῇ κατὰ τῶν νεωτέρων ἀσέμνων καὶ ἀνηθίζων χορῶν, οἵτινες ἤρξαντο διαδιδόμενοι τελευταίως. Εἰς ἐκ τῶν Ἀμερικανῶν βουλευτῶν παρουσίασεν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν νομοσχέδιον, δι' οὗ εἰσηγείται ὅπως αὐτὸ τὸ Κράτος ὀρίσῃ εἰδικὴν *χοροκρισίαν*, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας νὰ διορισθῇ ἐπιθεωρητής, ὅστις καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ὀφείλει νὰ περιέρχεται πρὸς ἐπιθεώρησιν τὰς αἰθούσας τῶν ξενοδοχείων, τὰ ἐστιατόρια καὶ τὰ λοιπὰ διασκεδαστικὰ κέντρα, ἔνθα συνήθως χορεύουσι. Μεγάλη ἀμερικανικὴ ἐφημερίς, ζήτησασα τὴν γνώμην τῶν ἀναγνωστικῶν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἔλαβεν ἀπαντήσεις, ὧν ἡ καταπληκτικὴ πλειονότης κηρύσσει κατὰ τῶν ἐπ' ἑσχάτων ἐν Ἀμερικῇ εἰσαχθέντων ἀνηθίζων χορῶν. Ἐν Φιλαδελφίᾳ δὲ τῆς Ἀμερικῆς διοργανώθη καὶ εἰδικὴ ἐπιτροπεΐα, σκοπὸν ἔχουσα τὴν καταπολέμησιν τοῦ νεωτερισμοῦ τούτου, ὡς καὶ τῆς *ἐκθηνούσης μουσικῆς*. Ἐν Βοστώνῃ ἡ ἀστυνομία ἤρξατο ἤδη ἐπιβλέπουσα τὰς αἰθούσας τῶν χορῶν, ταύτην δ' ἐκθύμως ὑποστηρίζει καὶ ἡ ἀριστοκρατία. Εἰς τὴν κίνησιν ταύτην μετέσχε καὶ τὸ ἐν Νέα Ὑόρκῃ Κομιτᾶτον μεταρρυθμίσεως τῶν διασκεδάσεων τῆς ἐργατικῆς νεολαίας. Τὸ κομιτᾶτον τοῦτο, φρονοῦν ὅτι οἱ σύγχρονοι χοροὶ εἶνε ἀγωγοὶ ταχείας διαφθορᾶς εἰς τὰς τάξεις τῆς ἐργατικῆς νεολαίας. ἀπεφάσισε νὰ ἐπιτύχῃ διὰ νομοθετικῆς ὁδοῦ τὴν ἄμεσον ἐπιψήφισιν τοῦ μέτρου τῆς ἐπισήμου *χοροκρισίας*.

Αὐστρία.—Ἐνεκα τῶν ἐν Ρόδῳ πολεμικῶν γεγονότων εἰς τοὺς μουσικοὺς κύκλους τῆς Δύσεως ἤρξατο νὰ γίνηται λόγος περὶ τοῦ πέρυσι παράσταθέντος ἔργου τοῦ Ριχάρδου Στράους, Ἐπιλότου τῆς Ρόδου. Ἡ πρώτη παράστασις τοῦ νέου τούτου κωμικοῦ μελοδράματος ἐγένετο ἐν Δρέσδῃ μετ' ἑπιτυχίαν. Τὸ ἔργον εἶνε τρίπρακτος κωμωδία, ἣν ἐμελοποίησεν ὁ Στράους ἐπὶ κειμένου τοῦ Χόφμαντσάλ, ὅπερ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἶνε γεγραμμένον εἰς στίχους μετ' ἐλάχιστα μέρη εἰς πεζόν.

Γερμανία.—Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ὀμιλῶν πρὸς διακεκριμένην Γαλλίδα ἠθοποιόν, ὑποδυθεῖσαν ἐκτάκτως ἐπιτυχῶς ἐν Γερμανίᾳ τὴν *Φαίδρα*, εἶπε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: Μανθάνω ὅτι ἐν Γαλλίᾳ παραμελεῖται δυστυχῶς ἡ κλασσικὴ ἐν γένει παράδοσις καὶ ὅτι δὲν ἀναβιβάζονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὅσον ἀπαιτεῖται συνεχῶς τὰ ἔργα τοῦ Μολιέρου καὶ τοῦ Ρακίνα· ἐν ᾧ ἐν Γερμανίᾳ καὶ σήμερον ἀκόμη ὁ κόσμος παραμένει πιστὸς εἰς τοὺς μεγάλους αὐτοῦ κλασσικοὺς καὶ εὐαρεστεῖται εἰς τὰς παραστάσεις τῶν ἔργων αὐτῶν. «Μετὰ τὸ Γυμνάσιον, εἶπεν ὁ Γουλιέλμος, ἔρχεται τὸ Πανεπιστήμιον καὶ μετὰ τοῦτο τὸ Θέατρον, τὸ ὁποῖον χρῆσιμεῖται πρὸς ἐξήφωσιν καὶ μεγάλυνσιν τῶν ψυχῶν. Ὁ λαὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ παριστάνηται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἢ παροῦσα αὐτοῦ κατάστασις· γνωρίζει καὶ βλέπει ταύτην καθ' ἑκάστην· ἔχει ἀνάγκην πρᾶγματός ἀνωτέρου καὶ εὐγενεστέρου, πρᾶγματός ὀλίγον ἀνωτέρου τῆς «Κυρίας τῶν Καμελιῶν».

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΝ

ΕΓΧΩΡΙΑ.—Αἱ ἐξετάσεις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς Σχολῆς. — Ἰδρυσις μουσικοῦ σωματείου. — Ὁ Μουσικὸς Σύλλογος «Ἀρίων». — Ἡ ἐπέτειος τῆς Ἀδελφότητος Ἁγίου Θεράπον Σιμετζίη.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ.—Ἡ Μουσικὴ ἐν τοῖς ἐν Ἐπιβάταις Ἀρχιεπισκοπείοις ἐκπαιδευτηρίοις. — Ἡ Ἐστουδιαντῖνα Μπαλίας. Ὁ Ἐπιπλοῦτος τοῦ Εὐριπίδου ἐν Σμύρῃ. — Μουσικοθεατρικὴ ἑστέρσις ἐν Μοναστηρίῳ. — Ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ ἐν Ἀργυρουπόλει. — Ὕμνος πρὸς τὴν ἐργασίαν.

ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ.—Αἱ ὑπὸ τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν παραστάσεις ὀπερετῶν. — Ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία Ἀθηνῶν, τὸ Ὁδεῖον τοῦ Περικλέους καὶ τὰ ἀρχαῖα δράματα. — Ἡ περικομῆσις τοῦ Κολωνοῦ. Αἱ ἐν τῷ Σταδίῳ ἐπιδείξεις τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν. — Ὁ Σύλλογος «Τέχνη» καὶ τὰ ἔθνικα ἄσματα καὶ οἱ ἔθνικοὶ χοροὶ. Τὸ νέον μελόδραμα τοῦ κ. Θ. Σακελλαρίου. — Ἡ εἰκοσιπενταετηρῆς τοῦ κ. Ψάχου. — Ἡ «Ἠλέκτρα» τοῦ Σοφοκλέους ἐν Πειραιεῖ. — Ἡ «Ὠραία βοσκοπούλα», νέα ἑλληνικὴ ὀπερέττα. — Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας καὶ οἱ ἑλληνικοὶ χοροὶ. — Διαλέξεις περὶ ἑλλην. δημοτικῶν ᾠμάτων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. — Ἀραματικὴ σχολὴ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. — Ἐθνικοὶ χοροὶ ἐν Ζαχαρίᾳ. — Ἡ ἀποθέσις τοῦ Σαμάρα ἐν Ρουμανίᾳ. — Ἐλληνος μελόδραμα ἐν Βιέννῃ. Αἱ ἐν Ἀμερικῇ συναυλίαι τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας. Σχολὴ Βυζαντινῆς μουσικῆς ἐν Ἀμερικῇ.

ΕΓΧΩΡΙΑ

Περὶ τὰ μέσα τοῦ λήξαντος Μαΐου ἐτελέσθησαν ἐν τῇ Μ. τοῦ Γένους Σχολῇ αἱ προφορικαὶ ἐξετάσεις τῆς καλουμένης Ἐκκλ. Μουσικῆς Σχολῆς, ἐν ἣ ὁμως, ἐκτὸς τοῦ στοιχειώδους *Παβουγαδισμοῦ* καὶ τῆς πρακτικῆς ἐκμαθήσεως ἐκκλησιαστικῶν τινῶν ᾠμάτων, οὐδὲν ἄλλο ὑψηλότερον καὶ τεχνικώτερον διδάσκειται. Ἐν ᾧ ἅπ' ἐναντίας ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ, ὡς παλαιὸν θρησκευτικὸν καὶ ἔθνικόν κειμήλιον, χρήζει εὐρυμαθῶν διδασκάλων πρὸς ἐμπροσθίαν αὐτῇ διδασκαλίαν. Τὰ τεχνικὰ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μουσικῆς θεμέλια εὐρίσκονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἀρχαιότητι καὶ τῷ κληρονόμῳ ταύτης βυζαντιακῷ ἑλληνισμῷ. Ὁ ἀγνοῶν ὅθεν τὰ θεμέλια ταῦτα καὶ πειρώμενος ἐπὶ τῶν λειψάνων τῶν ἔρειπίων τούτων νὰ οἰκοδομήσῃ οὐδὲν ἄλλο πράττει ἢ, τοῦτ' αὐτό, ν' ἀντλή εἰς *πίθον Λαυαῖδων*. Ἐν τούτοις ἡ ἄσκησις αὕτη ματαιοπονία ἐξασκεῖται ἐν Φαναρίῳ πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἔθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ ἡμῶν Κέντρου.

Ἡ Ἐκκλ. Μουσικὴ Σχολὴ, καίπερ ἔχουσα 4 τάξεις μετὰ ἰσαριθμῶν διδασκάλων, ἐν τούτοις στερεῖται παντελῶς ἐνὸς κοινοῦ καὶ ἐνιαίου προγράμματος, ἐπομένως καὶ ἐνιαίας διδασκαλίας. Ἐνεκα δὲ τῆς ἀναποφεύκτου ἐλλείψεως τῆς *διδασκαλικῆς συνοχῆς* οὐδεὶς τῶν διδασκάλων γνωρίζει τί ὁ πρὸ αὐτοῦ ἐδίδαξε καὶ τί ὁ μετ' αὐτὸν διδάσκει. Ὅσοι παρέστησαν κατὰ τὰς τελευταίας προφορικὰς ἐξετάσεις ἀναμφιβόλως θὰ ἐπιστοποίησαν τὸ ἀσύντακτον καὶ ἀσυνάρτητον τῆς Σχολῆς. Διατί δὲ πάντα ταῦτα; Διότι οἱ ἐν ἐνεργείᾳ ἱεροψάλται διδάσκαλοι αὐτῆς, οὐδὲλως κέκτηνται διδασκαλικὰ προσόντα. Ὑπάρχουσι βεβαίως καὶ παρ' ἡμῖν ἱεροψάλται ὡς καὶ ἄλλοι μουσικολόγοι μετ' ἐπαρκῶν διδασκαλικῶν ἐφοδίων, ἀλλ' οὗτοι, διὰ ραδιουργιῶν πολεμούμενοι, παραγκωνίζονται. Ὑπὸ τῶν δύο ἰδίως διδασκάλων τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων, οἱ ὅποιοι τυγχάνουσι καὶ ἱεροψάλται τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, διενεργεῖται συστηματικὴ τοῦτ' αὐτὸ σταυροφορία κατὰ παντός ἱκανοῦ καὶ εὐσυνειδήτου διδασκάλου, ἐργαζομένου ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως καὶ προαγωγῆς τῆς Σχολῆς. Ὑπάρχουσι δὲ δυσ-

τυχῶς καὶ θύματα τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς κακεντρέχειας αὐτῶν.

Ἐπὶ τριετίαν ὄλην διδάξαντες καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ μετὰ πόνου ψυχῆς ἐπιστοποιήσαμεν τὴν οἰκτρὰν αὐτῆς κατάστασιν. Ὑπὸ φιλικῆς πάντοτε καὶ συναδελφικοῦ πνεύματος ὀρμώμενοι συνεστήσαμεν πολλάκις τὴν δυνατόν τῆς Σχολῆς βελτίωσιν διὰ τῆς ἀπὸ κοινοῦ συντάξεως ἐνιαίου προγράμματος πρὸς ἐνιαίαν διδασκαλίαν. Ἄλλ' ἀπηντήσαμεν συστηματικὴν καταφορὰν καὶ ὕπουλον ἀντιπολίτευσιν παρ' αὐτῶν. Ἀντὶ συναδελφικῆς συνεργασίας καὶ βελτιώσεως ἡ παυχὴ ἀμάθεια μετεχειρίσθη τὴν ραδιοφυγίαν καὶ τὴν συκοφαντίαν ὡς μόνον αὐτῆς ὄπλον. Διὸ ἠναγκάσθημεν ἐν μέσῳ τοῦ τρέχοντος σχολικοῦ ἔτους προπέρουσι νὰ παραιτηθῶμεν. Ἄν καὶ σεπτῇ πατριαρχεικῇ ἐντολῇ ἐξεφράσθησαν ἡμῖν ἐπισήμως εὐχαριστίαι διὰ τὰς πρὸς τὴν Μουσικὴν Σχολὴν τριετείς διδασκαλικὰς ἡμῶν ὑπηρεσίας, ἐν τούτοις ἐπιφυλατόμεθα ὅπως εἰς προσεχὲς φύλλον δημοσιεύσωμεν καὶ τοὺς λόγους τῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν λαοφιλῆ ἡμῶν Πατριάρχην ὑποβληθείσης παραιτήσεως ἡμῶν, ἵνα οὕτω τὸ ὁμογενὲς δημόσιον γνωρίσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς διὰ ραδιοφυγιῶν καὶ συκοφαντιῶν ἐκμεταλλουμένους τὰ ἱερώτατα πρὸς τὴν θείαν καὶ ἱερὰν τῶν Πατέρων αὐτοῦ τέχνην συναισθήματα.

Ἀκραδάντως δ' ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ τελευταίως ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. ἐκλεγείσα Ἐφορεία τῆς Μ. Σχολῆς, ἡ συγκεκριμένη ἐκ προσώπων λίαν σεβαστῶν, θὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἀληθὲς ἐκπαιδευτικὸν μουσικὸν φυτώριον πρὸς σκοπιμωτέραν καὶ εὐρυτέραν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν τέχνης διδασκαλίαν, τὴν βελτίωσιν τῆς ὁποίας σύμπασα ἡ ἑλληνικὴ ὀρθοδοξία εὐχεται καὶ ἐπιποθεῖ. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου θὰ δημοσιεύσωμεν καὶ ἀποσπάσματα τινὰ ἐκ τῆς λογοδοσίας ἡμῶν, ἣν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1907—08 ἐξεφώνησαμεν κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐξετάσεων. Διὰ τῶν δημοσιευθισμένων ἀποσπασμάτων ὑποδεικνύονται πάντα σχεδὸν τὰ τρωτὰ τῆς Μουσικῆς Σχολῆς σημεῖα.

Φρονοῦμεν δ' ὅτι ἐπῆλθε νῦν καὶ ὁ κατάλληλος χρόνος τῆς χρησιμοποίησεως τῆς ἐξ 600 λιρῶν δωρεᾶς τοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου Ζιφειροπούλου πρὸς ἴδρυσιν ἰδίου οἰκῆματος Μουσικῆς Σχολῆς. Ἡ ἱερὰ ἡμῶν τέχνη χρήζει ἀμέσου τεχνικῆς περιθάλψεως καὶ γενναίας ὑποστηρίξεως. Ἄλλως κινδυνεύομεν ν' ἀτολέσωμεν ὅ,τι ἀγαθὸν βαρεῖς δουλείας χρόνοι περιέσωσαν ἐν τῇ ἱερᾷ τῶν Πατέρων ἡμῶν μουσικῇ.

Ὁ ἐν *Ταταούλοις* ποδοσφαιρικὸς σύλλογος «Ἀστὴρ», σωματεῖον διακρινόμενον διὰ τὸν θερμοφυγὸν αὐτοῦ ζήλον, ἄξιον δὲ πάσης συμπαθείας, ἴδρυσεν ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἰδιαιτέρον τμήμα Μανδολινάτας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ δραστηρίου μουσικοδιδασκάλου κ. Ἰωάν. Διαμαντίδου. Συγχαιρομεν θερμῶς τὸν προοδευτικώτατον σύλλογον διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς δράσεως αὐτοῦ καὶ πρὸς τὴν ὠραίαν τοῦ Ὀρφέως τέχνην, τὴν ἐξευγενίζουσαν τὰ ἦθη καὶ τὸ φρόνημα ἐξυψοῦσαν.

Ὁ ἐν *Σιρκετζῇ* γνωστὸς μουσικογυμναστικὸς Σύλλογος «Ἀρίων» ἀνεκήρυξε τὸν ἡμέτερον Διευθυντὴν ἐπίτιμον αὐτοῦ μέλος.

Ἐν τῷ τόπῳ τῶν ἰσχυρῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν ἀναμνήσεων τῆς Πόλεως μας, ἐν τῷ Σιρκετζῇ τοῦ Βυζαντίου, ἐωρτάσθη μεγαλοπρεπῶς ἡ ἐπέτειος τῆς αὐτόθι κοι-

νωφελῶς δρώσης φιλεκπαιδευτικῆς καὶ φιλοπτόχου Ἐδελφότητος ὁ «Ἅγιος Θεράπων». Μετὰ τὴν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Παναγίας Ἐλπίδος Κοντοσκαλίου ἀρχιερατικῆς λειτουργίας ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς Σιρκετζῆ ἐγένετο ἡ πανηγυρικὴ τελετὴ, καθ' ἣν ὑπὸ τοῦ Γεν. Γραμματέως κ. Κ. Καλλιωντζῆ ἀνεγνώσθη ἡ ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων κατόπιν δ' ἐγένετο καὶ μουσικὴ ἐπίδειξις ὑπὸ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, ψαλλόντων ἐμμελῶς τὸν ὕμνον τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Πατριάρχου. Ἡ δὲ τοῦ ὑπὸ τὴν δεξιάν προεδρείαν τοῦ ρέκτου κ. Γ. Κεσιμίδου Συλλόγου «Ἀρίωνος» Μανδολινάτα ὑπὸ τὴν πεπνυμένην διεύθυνσιν τοῦ μουσικοδιδασκάλου κ. Στάγκαλη ἀνέκρουσε τὸ πρῶτον διάφορα ἐκλεκτὰ μουσουργήματα, ἐνθουσιωδῶς χειροκροτηθέντα. Ἐν τέλει ὁ Πρόεδρος τοῦ ἑορτάζοντος Σωματείου κ. Κωνστ. Στεφανίδης ἠὲ εὐχαρίστησε τοὺς πάντας ἐπὶ τῇ ἐπιδειχθείσῃ πανηγυρικῇ συμπαθείᾳ διὰ τὴν εὐγενῆ αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν πατρίων κειμηλίων δρᾶσιν.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Ἡ ὠραιοτάτη εἰς Ἐπιβάτας ἐκδρομὴ ἦν ἡ Φιλεκπαιδευτικῆ Ἀδελφότης «Ἀρχιγένης» πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀκμαζόντων αὐτόθι ἀνωτέρων ἐκπαιδευτηρίων διωργάνω-

ΑΙ ΨΑΛΤΡΙΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΕΞΟΔΟΝ.

Η ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΒΙΒΑΣΙΝ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΕΚΔΡΟΜΕΩΝ.

σε, προσεῖλκυσε καὶ ἡμᾶς διὰ νὰ ἐπισκεφθῶμεν ἐκ τοῦ πλησίον τὰ Ἀρχιγένεια καθιδρύματα, ἐν οἷς καὶ ἡ μουσική, ἢ τε ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἡ λοιπὴ σχολικὴ, κατὰ ρητὴν τῶν ἀειμνήστων αὐτῶν εὐεργετῶν καὶ ἰδρυτῶν ἐπιθυμίαν, διδάσκειται ἐν εὐρυτάτῳ βαθμῷ ὑποχρεωτικῶς. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς τετραῶρου καὶ πενταῶρου ὑποχρεωτικῆς διδα-

οκαλίας τῆς μουσικῆς καθ' ἑβδομάδα αἱ μαθήτριά τῶν ἀνωτέρων γυμνασιακῶν τάξεων ψάλλουσι τακτικῶς καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς σχολῆς. Εὐτυχῶς δὲ ἅμα τῷ κατὰ πλῆ τοῦ ἀτμοπλοίου ἠδυνήθημεν μετὰ συγκινήσεως ν' ἀκροασθῶμεν τῶν μελωδιῶν τῶν ψαλτρῶν μαθητριῶν. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν δὲ τῆς ἐκκλησίας ἠτύχησαμεν κατὰ τὴν ἐκ τοῦ ναοῦ ἔξοδον νὰ φωτογραφίσωμεν καὶ ὅλον τὸ ψαλτικὸν προσωπικὸν χάριν τοῦ ἡμετέρου Περιδικοῦ. Ἐν τοῖς Ἀρχιγενεῖοις ἡ μὲν ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ διδάσκεται ἀπὸ τὸν πρωτοψάλτην τῆς Κοινότητος κ. Σαράντην Κοριτσιόδη, ἡ δὲ ὀδικὴ ὑπὸ τῆς μουσοτραφοῦς δεσπ. Βικτωρίας Χ' Γεωργίου. Ὁ χορὸς δὲ ἐν τῷ ναῷ διευθύνεται ὑπὸ τῆς

ἐνεθουσίασε τοῦς ἐκδρομεῖς κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ταξιδίου ὡς καὶ κατὰ τοῦς ἐθνικοῦς χοροῦς, οὓς ἀπλήστως ἐχόρευσαν οἱ ἐκδρομεῖς μετὰ τῶν κατοίκων, προθύμως ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας ἐπιὶ ὑποδεχθέντων καὶ περιποιηθέντων τοῦς προσφιλεῖς ξένους τῶν.

Ἄνω
*Ὁ ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ ἐν Σμύρῃ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου ἀποτελούμενος ἑλληνικὸς φιλολογικὸς σύλλογος «Ὀμηρος» ἔδωκεν ἐπιτυχὴ ἡμερίδα, καθ' ἣν ἐδιδάχθη ἀπὸ σκηνῆς ἡ τραγωδία τοῦ Εὐριπίδου «Ἰππόλυτος». Τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος ὑπεδύθησαν μαθηταὶ καὶ μαθήτριά τῆς σχολῆς, οἵτινες καὶ ἀπέδωκαν τὰ μέρη τῶν ἀρ-

Estudiantine de Balia. Ἐσπουδιαντινα Βαλίας

Ἡ ΕΣΤΟΥΔΙΑΝΤΙΝΑ ΜΠΑΛΙΑΣ-ΚΑΡΑΪΔΙΝ ΚΑΙ Ο κ. Κ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

Εἶνε τὸ δεύτερον μουσικὸν σῶμα τῆς ὀργανικῆς μουσικῆς τῆς Μπάλιας, ὅπερ τυγχάνει ἀποκλειστικῶς γέννημα καὶ θρέμμα τοῦ δραστηρίου κερκυραίου μουσικοῦ κ. Κ. Ζαφειροπούλου, τοῦ διδάσκοντος καὶ διευθύνοντος ὅλην τὴν μουσικὴν κίνησιν τῆς μικρασιατικῆς ταύτης πολιχνῆς, ἣν ἡ φύσις ἐπροίκισε διὰ τῶν ὀνομαστῶν αὐτῆς μεταλλεῖων. Εὐτυχήσαντες ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ σύνεγγυς νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ μουσικὸν τάλαντον καὶ τὴν πρὸς τὴν θεῖαν τέχνην ἀφοσίωσιν τοῦ ἀνδρὸς ἐπάναγκες θεωροῦμεν ὅπως παράσχωμεν βραχέως τινας περὶ αὐτοῦ πληροφορίας. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους αὐτοῦ σπουδὰς ἐγγράφεις ἐν τῇ Παλαιῇ Φιλαρμονικῇ Κερκύρας κατετάχθη μετὰ τετραετῆς σπουδᾶς ἐν τῇ στρατιωτικῇ μουσικῇ τῆς γενετιέρας του, ὅποθεν ἐνεγράφη εἰς τὸ Ὄρειον Ἀθηνῶν πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ. Ἐπεδόθη δὲ ἰδίως εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἀρμονίας καὶ τῆς ἑνοργανώσεως ὀρχηστρῶν (Banda) παρὰ διαφόρους διδασκάλους. Ἐδίδαξεν εἰς τὰ Ὀρφανοτροφεῖα Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, ἀπετέλεσε μέλος τῆς Ὀρχήστρας τοῦ Ὄρειου, Βασιλικοῦ Θεάτρου ὡς καὶ τῆς ὀρχήστρας τῆς μελοποιίας τῆς «Ἰφιγενείας ἐν Ταύροις» τοῦ ἡμετέρου διευθυντοῦ ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ καὶ τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ, ὅποθεν μετακληθεὶς προσελήφθη πρὸς ἑπταετίας εἰς τὰ Μεταλλεῖα Μπάλιας, ὅπου, διὰ τῆς πρὸς τὴν μάγην τέχνην ἀγάπης καὶ ἀφοσίωσός αὐτοῦ καταργασθεὶς τὰς εὐγενεῖς ὀρχήστραν τῶν πνευστῶν ὀργάνων, περὶ ἧς ἐγράφησαν τὰ δέοντα ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ. Αἱ συνθέσεις αὐτοῦ ἀνέρονται εἰς ἕξ διάφορα ἔργα, ὧν τινὰ καὶ ἐβραβεύθησαν δι' ἀργυροῦ μεταλλεῖου εἰς τὴν διεθνή Ἐκθεσὶν Ἀθηνῶν τοῦ 1903. Τιμὴ καὶ ἔπαινος εἰς τοιοῦτον μετρίοφρονά μὲν, ἀλλὰ πλήρη δράσεως διδάσκαλον τῆς μάγου τοῦ Ὀρφέως τέχνης ὡς καὶ εἰς τοῦς προθύμους καὶ εὐγενεῖς αὐτοῦ μαθητάς, τὴν ἐντιμὸν αὐτῶν ἐργασίαν διὰ τῆς μουσικῆς καθαγιαζόντας !

ἐλλογίμου διδασκαλίσσης κ. Μαύρου. Εὐτυχῶς δὲ ἡ ἐλλογίμος διευθύντρια τῶν Ἀρχιγενεῖων κ. Ζωὴ Ματσιοῦνη πάσῃ δυνάμει ἐνθαρρύνει τὴν μοναδικὴν ταύτην μουσικοφιλίαν τῆς Σχολῆς.

Συγχαρητήρια ἅμα δὲ καὶ εὐχαριστήρια θερμὰ ἐκφράζομεν εἰς τὰ ἐνθουσιώδη μέλη τῆς διοργανωτικῆς ἐπιτροπείας τῆς ἐκδρομῆς κ. κ. Γ. Τσαμπατζῆν, Γ. Τζιβανόπουλον καὶ Γ. Χωραφιόδην διὰ τὴν εὐγενῆ αὐτῶν προθυμίαν, ὡς καὶ εἰς τὸν ἀξιοτίμον μουχτάρην τῆς χώρας κ. Κ. Βεῖκον καὶ τὸν ἐκ τῶν προϋχόντων κ. Χατζῆ Θεοφίλου, οἱ ὅποιοι ἀκούραστοι πάντοτε παντοιοτρόπως διηκόλυναν τοῦς ἐκδρομεῖς. Ἡ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν δὲ τοῦ κ. Σύνδα λαμπρὰ ὀρχήστρα τοῦ «Ἀχιλλέως» τοῦ Τζιβαλίου, πολλαχῶς

κατὰ ἐπιτυχῶς. Τὸν Ἰππόλυτον ὑπεδύθη λίαν ἐπιτυχῶς ὁ κ. Ι. Ραπτόπουλος. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ δράματος ὁ κ. Κ. Τσολαῖνὸς ἀπήγγειλε συγκινητικώτατον μονόλογον ἀποχαριετισμοῦ, ἐνθουσιάσας τὸ κοινόν.

Ἐδγε εἰς τοῦς φιλαρχαίους ἑλληνας μαθητάς τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου διὰ τὴν πρὸς τὰ προγονικὰ ἀριστοურγήματα ἀγάλην καὶ ἐκτίμησιν αὐτῶν.

Ἄνω
Κατὰ τὰς ἐξετάσεις τῆς Λαϊκῆς Σχολῆς Μυτιλήνης ἐψάλη ἐμμελέστατα ὑπὸ τῶν μαθητῶν ὕμνος πρὸς τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν μάθησιν, μελοποιηθεὶς ἐπὶ ὀραίων στίχων τοῦ διδασκαλιστοῦ κ. Γ. Κατσούφρη ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ κ. Α. Καλαματιανοῦ, ὅστις κατ' ἀπαίτησιν τοῦ ἀκροατηρίου

και επανεληφθη εν τελει υπο τα παταγωδη χειροκροτηματα των παρισταμενων.

Εν τη αιθουση του Γυμνασιου Μοναστηριου εδοθη μουσικη και θεατρικη εσπερις, ης αι εισπραξεις διενεμηθησαν εξ ισου μεταξυ του μουσικου ομιλου η «Λυρα» και του Γυμνασιου προς πλουτισμον της Οργανοθηκης. Της εσπεριδος το μουσικον και θεατρικον μερος διεξηγαγον φιλοτιμα της «Λυρας» μελη, διεκπεραιωσαντα αυτο αμεμπτως. Η συρροη των φιλομουσων υπηρξεν αθροα, ο καλλωπισμος της αιθουσης πληρης και η επιτυχια τελεια, οφειλομενη και εις την ενδελεχη και ακονον εργασιαν του αρχιμουσικου κ. Α. Σπαθη.

Ασμενως αγγελλομεν, οτι ο ευφημως εν τω Ελληνικω Φρονιστηριω της Αργυρουπολεως διδασκων την Εκκλησιαστικην ημων μουσικην ελλογιμος κ. Θ. Χ. Παπαδόπουλος αναλαμβάνει να διδαξη το αναγκαιον τουτο μαθημα, ιδιως εις τους διδασκαλους, και εις εξωτερικους μαθητας.

ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Εν Ελλάδι. — Εν τω Δημ. Θεατρο παρεστάθησαν υπο του Ωδειου «Τα απροσπια του Ερωτος», γαλλικη οπερέττα διδαχθεισα εις τους μαθητας υπο της καθηγητριας κ. Φεράλδη, μελεταται δε και ετερα διτρακτος οπερέττα, η «Εκκληξις του Ερωτος». Αι αθηναικαι εφημεριδες ιδιαιτερωσ τονιζουσι τας επιτυχιας των μαθητων και μαθητριων του Ωδειου. Αλλ ανεξαριτητως της επιτυχιας η μη του εργου α επιτραπη και ημιν ευλαβως να παρατηρησωμεν, οτι το μοναδικον του Ελληνισμου μουσικον Πανδιδακτηριον δια της διδασκαλιας τοιουτων ελαφρων μουσικων εργων εκτρεπεται κατα παρυσιαγας του υψηλου αυτου σκοπου. Αι οπερέττα εις ποιαν βαθμιδα της υψηλης τεχνης ιστανται ειναι γνωστον. Ασκοπον λοιπον θεωρουμεν την υπο του Ωδειου παρυσιασιν τοιουτων ελαφρων εργων, τα οποια δεν ανταποκρινονται πως οδ μονον εις τας αληθεις μουσικας αναγκας του Πανελληνιου, αλλ ουτε και εις την ιεραν θελησιν των μεγαλων αυτου ευεργετων και δωρητων, Συγγρου, Αβερωφ, Αρισταρχη κτλ, οι οποιοι δια των μεγαλων και ηγεμονικων οντως δωρεων αυτων ωνειρευθησαν την αναβιωσιν της αληθους ηθοπλαστικης και εθνοπλαστικης μουσικης, της υπο των μεγαλων ημων προγονων το πρωτον καλλιεργηθεισης και ανα την υψηλιον διαδοθεισης.

* Η Αρχαιολογικη Εταιρεια Αθηνων απεφασισεν ενεργειαν ανασκαφων εν τω παρα την Ν. Α. ακραν της Ακροπολεως υποιθημενω Ωδειω του Περικλεους. Εν τελει δε συνεζητησε και περι λεπτομερειων, αναγομενων εις τον εορτασμον της 75ετηριδος της κατα το προσεχες ετος, οτε διδαχθησεται και αρχαιον τι δραμα εν τω θεατρο του Διονυσου.

* Ο εγκαταλελειμενος εκεινος λοφος, οστις εφιλοξηνησε τον Οιδιποδα με την κορην του Αντιγονην και εχει τωρα ως μονον στολισμα φιλελληνων μνημεια, προκειται να τιμηθη αναλογως της αξιας του, οχι μονον της ιστορικης, αλλα και της φυσικης. Ο Δήμαρχος Αθηναίων σκεπτεται να τον μεταβαλη εις ωραιωτατον паркον.

* Εν τω Σταδιω εγενετο γυμναστικη επιδειξις των στεφανηφορων μαθητων και μαθητριων των αθηναικων σχολων μετα εθνικων χορων και εθνικων ασματων. Μικραι Αρσακειαδες, ενδεδυμεναι ως βλαχοπουλαι, εχο-

ρευον μετ επιτηδιότητος εθνικους χορου. Προσερχονται και οι μαθηται της σχολης Μεταξα με ενδυμασιας ευζωνων, οι οποιοι, μετα τας ασκησεις, υπο τους ηχους των δημοτικων μελωδιων της στρατιωτικης μουσικης χορευουσι καθ ομιλους με χαριν Ρουμελιωτου εθνικους χορους.

* Ο Σύλλογος «Τεχνη», εις τα πολυπληθη μελη του οποιου συγκαταλεγονται ολοι οι εξεχοντες εις μορφωσις ανδρες και κυριαι, κυριωτατον σκοπον εχων την αναπτυξιν των ωραιων τεχνων και ιδιαι την εξακριβωσιν των γνησιων δημοτικων ασματων και των ελληνικων χορων, παρουσιασεν εις το Δημοτικον θεατρον τας λαμπρας απαρχας της εργασιας του. Ο Σύλλογος «Τεχνη», εγκολπωθεις το προσδευτικον και εθνικον εργον του χοροδιδασκαλου κ. Ανδρεοπουλου, ειργασθη υπερανθπωτως και παρουσιασεν εις το εκπληκτον αθηναικον κοινον εν συνολον αρμονικον, καλλιτεχνικον και ωραιον.

Κυριαι και δεσποινιδες αριστων οικογενειων των Αθηνων, εφορευουσαι επι της ολης χορευτικης εορτης, συνετελεσαν εις την απαράμιλλον διεξαγωγην της καλλιτεχνικης αυτης πανηγυρεως, η οποια ως και τι μαγευτικον κατωρθωσε να φερη προ του ελληνικου δημοσιου ενα ωκεανον ελληνικης μελωδιας, ελληνικης ευγραμμιας και ευκαμψιας. (Σχετικην εικονα ιδε εν σελ. 168.)

Ο Πρόεδρος του Συλλογου κ. Δ. Καλογεροπουλος εινε αξιος θερμων συγχαρητηριων δια τας ευγενεις ταυτας και οντως ελληνοπρεπεις προσπαθειας του.

* Ο μουσουργος κ. Θεοφραστος Σακελλαριδης παρεδωκεν ετοιμον προς παρυσιασιν εις το Ελληνικον Μελοδραμα το νεον του εργον. Φερει τον τιτλον το «Στοιχειωμενο γεφυρι». Το λιμπρεττο ανηκει εις τον κ. Γ. Τσοκοπουλον. Η υποθεσις του λαμβανει χωραν εις τα περιχωρα των Αθηνων, η δε μουσικη του, ως εκ της υποθεσεως του ταυτης, εχει αφθονον ελληνικον χρωμα.

* Ο εν τω Ωδειω καθηγητης της Βυζαντινης Μουσικης κ. Κ. Ψαχος εωρτασε την 25ετηριδα της διδασκαλιας του, επι τη ευκαιρια δε ταυτη οι μαθηται του τω προσεφρον ωραιον αγαλματιον ως αναμνηστικον δωρον και προσεφωνησαν αυτον καταλληλως.

Και η «Μουσικη» απευθυνη θερμα συγχαρητηρια τω μελετηρω καθηγητη δια τας υπερ της πατριου μουσικης ενθουσιωδεις αυτου προσπαθειας.

* Εδοθη εις το Δημοτικον θεατρον Πειραιως η παρυσιασιν του Ωδειου Πειραιως με την «Ηλεκτραν», ην υπεδυθη η κ. Φωφω Γεωργιαδου. Ο κ. Ν. Μαυρομιχάλης, επιτιμον μελος και καθηγητης, εις ον οφειλεται η ιδρυσις του δραματικου τμηματος εν τω Π. Ωδειω, εινε αξιος συγχαρητηριων δια τους ατρυτους κοπους, ους κατεβαλε προς επιτυχιαν του εργου.

* Υπο της ελληνικης οπερέττας κ. Λαγκαδα επαιχθη εις τον Βολον η «Ωραια βοσκοπουλα», νεα ελληνικη οπερέττα με εθνικας ενδυμασιας, εργον του μουσικοδιδασκαλου κ. Μαστροκίνη.

* Ο Γερμανος Αυτοκρατωρ προ του αναχωρηση εκ Κερκυρας εξητησε την εκτελεσιν ελληνικων χορων μετ ασματων επι παρουσια των μουσικων της αυτοκρατορικης αυλης. Οι χωρικοι του Γαστουριου πληρεστατα ανταπεκριθησαν εις την επιθυμιαν της Α. Μ.

Εν Αιγυπτω. — Κατα τας εξετασεις της γυμναστικης των ελληνικων σχολειων Ζαγαζικιου δια πρωτην φοραν εδιδαχθησαν και οι εθνικοι χοροι, τους οποιους εχορευ-

σαν αἱ μαθήτραι μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ εὐστροφίας, τὸν μὲν Καλαματιανὸν τῇ συνοδείᾳ τῆς φιλαρμονικῆς, τὸν δὲ τοῦ Ζυλόγγου τραγωδοῦσαι τὸ ἔσμα. Ἐστὶ στεργία δὲν ξῆ τὸ ψάρι τῶν ἀθανάτων Σουλιωτισσῶν.

* Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἰδρύθη ἑλληνικὴ δραματικὴ Σχολὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «Σοφοκλῆς». Ἰδρυταὶ αὐτῆς εἶνε νέοι καλῶς μορφωμένοι καὶ τῶν καλλιτέρων οἰκογενειῶν τῆς ἑλληνικῆς παροικίας. Ὁ σκοπὸς τῆς σχολῆς εἶνε ἡ ἀνάδειξις σὺν τῷ χρόνῳ ἠθοποιῶν ἀνταξίων τῆς ὑψηλῆς τῶν ἀποστολῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς ἑλληνικῆς Σκηνῆς.

* Ὁ Ἕλλην ποιητὴς κ. Γ. Κελεπούρης ὠμίλησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου «Αἰσχύλου» Ἀλεξανδρείας περὶ τῶν ἑλληνικῶν δημοτικῶν ἑσμάτων, χορὸς δὲ μουσικῶν ἀνέμελψε διάφορα ἐκλεκτὰ ἑσμηατα. Ἐν τῇ ἐσπερίδι ταύτῃ παρέστη καὶ ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης κ. Φώτιος.

Ἐν *Ρουμανία*. — Εἰς τὴν Ρουμανίαν ἐθριάμβευσε πάλιν ὁ κ. Σαμάρης. Ἐπαίχθη τὸ νέον του μελόδρῳμα «Μπέλ Ἰσλ» καὶ τὸ ἀκροατήριον ἀπεθέωσε τὸν Ἕλληνα μουσουργόν.

Ἐν *Ἀυστρία*. — Ὑπὸ τοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου Βιέννης παρεστάθη τὸ ἔργον τοῦ Ἕλληνος μουσουργοῦ Εὐλαμπίου, τὸ ὁποῖον πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος ἐπαίχθη μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας καὶ ἐν Λευψία. Ὁ μουσουργὸς Εὐλάμπιος εἶνε, ὡς πληροφοροῦμεθα, μέλος τῆς γνωστῆς ἐν Ναυπλίῳ οἰκογενείας.

Ἐν *Ἀμερικῇ*. — Αἱ συναυλῖαι τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας ἐξακολουθοῦσιν ἐν διαφόροις πόλεσι τῆς Ἀμερικῆς, συγκινοῦσαι οὐ μόνον τοὺς ὁμογενεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀμερικανούς. Ἐν *Πρόδιδεβς* ὁ διευθυντὴς τῆς Ὀπερα Χάουζ τοσοῦτον ἠδυσχερήθη, ὥστε ἐπρότεινεν εἰς τὴν Μανδολινάταν νὰ δώσῃ καὶ δευτέραν συναυλίαν ἐντὸς τῆς Ὀπερας, τὴν διοργανῶσιν τῆς ὁποίας ἀνέλαβεν αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ἐν *Νασσούα* δὲ τὴν ἡμέραν τῆς συναυλίας οἱ ὁμογενεῖς κατασηματάρχαι, ἐκτιμῶντες τὴν ἐξυψώσασαν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα Μανδολινάταν, εἶχον κλείσει καὶ τὰ καταστήματά των! Ὅπως ἰσχυρὰ εἶνε ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐπίδρασις τῆς ἐθνικῆς μουσικῆς ἐπὶ τῶν ἰπομακροσμένων ἐκείνων ὁμαιμόνων ἀδελφῶν μας, οἱ ὁποῖοι ἐνθυμοῦνται οὕτω τὴν πάτριον γῆν ὑπὸ τὴν πλέον εὐγενῆ καὶ συγκινητικὴν αὐτῆς μουσικὴν μορφήν! Ὁ ἑλληνικὸς δὲ ἀμερικανικὸς τύπος μετὰ χαρᾶς καὶ συγκινήσεως παρακολουθεῖ ἐκάστοτε τὰς συναυλίας ταύτας τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας, διότι ἐξ ἀφορμῆς αὐτῶν τιμητικώταται ἐκφράσεις καὶ κολακευτικώτατοι ἔπαινοι ἀκούονται ἐκ μέρους ἐπισήμων Ἀμερικανῶν διὰ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ὁμογενεῖς καὶ δι' ὅλον ἐν γένει τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Πότε ἀρά γε ὁ ἑλληνισμὸς θὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν ἐξέχουσαν αὐτοῦ καὶ μάγον καλλιτεχνίαν ὡς μεγάλην ἐθνικὴν δύναμιν;

* Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Γ. Κόλλια ἤρξατο ἐν Ἀγίῳ Φραγκίσκῳ ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν λειτουργοῦσα Σχολὴ Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Ἡ Σχολὴ αὕτη λειουργεῖ ὑπὸ τύπον Συνδέσμου μὲ μηνιαίαν συνδρομὴν μέχρις ἐνὸς δολλαρίου πρὸς συντήρησιν τῆς Σχολῆς, ἣτις θὰ περιλαμβάνῃ καὶ βιβλιοθήκην μὲ διάφορα ἐκκλησιαστικά καὶ ἱστορικά βιβλία.

Ἡ «Μουσικὴ» θερμῶς συγχάριει τῷ ῥέκτῃ κ. Γ. Κόλλια διὰ τὸ εὐγενὲς καὶ ἐθνοπρεπὲς ἔργον του.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ

ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΟΙΚΟΥΣ ΛΑΟΥΣ

Ἡ συναυλία τῶν ἀρμενικῶν δημοτικῶν ἑσμάτων, περὶ ἧς διὰ μακρῶν ἐγράψαμεν τὰ δέοντα ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει, ἐπανελήφθη καὶ πάλιν ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Μνηματαζίων ἐν μέσῳ πυκνοῦ πλήθους Ἀρμενίων, ἐν οἷς καὶ τινες κληρικοί. Εἰς τὰ ἑσμηατα εἶχον προστεθῆ καὶ νεώτερα ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἅπαντα, ὡς καὶ πρότερον, ἐψάλησαν ἄνευ συνοδείας ὀργάνων ἐν πολυφωνικῇ ἀρμονίᾳ. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν Ἀρμενίων ὑπῆρξε τοσοῦτον μέγας, ὥστε εἰς ἐκ τοῦ ὑπερῶου διὰ συγκινητικῶν λόγων ἐνθέρμως προσεφώνησε τὸν κληρικὸν διευθυντὴν καὶ διοργανωτὴν τῆς συναυλίας Πανιερ. Κομιδάς Βαρταμπέτ διὰ τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἀρμενικῶν ἑσμάτων ἀγρύτους αὐτοῦ κόπους καὶ προσπαθείας. Τὸ ὑλικὸν προῖόν τῶν συναυλιῶν τούτων θὰ διατεθῇ πρὸς ἴδρυσιν Ἀρμενικοῦ Ἰδείου ἐν Κωνσταντινουπόλει. Εὐχαρίστως πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἡ συλλογὴ τοῦ διαπρεποῦς ἀρμενίου κληρικοῦ ἐκδοθήσεται λίαν προσεχῶς ὑπὸ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ πλουσίων Ἀρμενίων.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐπὶ τοῦ εὐφρόνως γνωστοῦ ὁμογενοῦς καλλιτέχου κ. Κίμωνος Μπέλλα ἐξεδόθη ὁ «Μουσικὸς τετραχορδός», μουσουργημὴς ὀργανῶν συντεθὲν ἐπὶ τῇ βάσει μουσικῶν ἑσμάτων, ὑπὸ νεωτέρων Ἑλλήνων ποιηθέντων καὶ μελοποιηθέντων. Οἱ τοῦ κλειδοκύμβουλο χειρισταὶ πρέπει νὰ θεωρήσωσιν ἐκαστοῦς εὐτυχεῖς ἐπὶ τῇ ἀποκτήσει τοῦ ὄρακιου τούτου μουσουργήματος τοῦ φίλου Ἑλλήνος συνθέτου, ἐν ᾧ ὡς ἐν ὄρακι μουσικῇ ἀνθοδέσμῃ μετὰ πολλῆς τῆς τέχνης συνκαρμύσσονται τὰ ἐνθουσιωδέστερα σύγχρονα ἐθνικὰ μέλη, τὰ παρορμῶντα τὸ φρόνημα πρὸς τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη.

ΤΑ ΠΕΡΙΦΗΜΑ ΚΛΕΙΔΟΚΥΜΒΑΛΑ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

HOFFMANN PIANOS

Ἡ «Μουσικὴ» ἰδιαίτερος συνιστᾷ εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς ὡς καὶ εἰς τὰς ὁμογενεῖς οἰκογενείας τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν τὰ περίφημα κλειδοκύμβαλα Hoffmann τοῦ Βερολίνου, τὰ διακρινόμενα διὰ τὴν ὀστερότητα, τὸ ἠδύφωγον καὶ τὴν εὐθυγίαν αὐτῶν. Ἡ κατασκευὴ αὐτῶν γίνεται μὲ τὰς νεωτάτας τελειοποιήσεις τῆς πολυχόρδου ὀργανοποιίας, διὰ τὸν ῥόπον δὲ τῆς ἀγορᾶς αὐτῶν γίνονται πολλὰ καὶ ἐξαιρετικαὶ εὐκολίαι, ἱκανοποιοῦσαι πάντων τὰς ἀπαιτήσεις. Ἡ τιμὴ αὐτῶν 750 φράγκα καὶ ἄνω. Τὰ κλειδοκύμβαλα Hoffmann παρέχονται ὅλως διόλου καινοεργῇ.

Πλείονες πληροφορίες εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Διευθύνσεως τῆς «Μουσικῆς» (Πέραν, ὁδὸς Ἀχῆρ ἀρ. 41).

ΔΗΛΩΣΙΣ

Πᾶσα περὶ τῆς διεκπεραιώσεως τοῦ Περιηγητικοῦ παρατήρησις δέον νὰ γίνηται ἐντὸς δύο τῶν πολλῶν μηνῶν.